

ΚΕΡΚΥΡΑΪΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΣΥΜΠΡΟΘΙΑ ΤΩΝ ΕΜΜΙΑ ΚΕΡΚΥΡΑ

Περιεχόμενα

Μ. Ζαβιτζιάνου. Ἡ χωριάτισσα με τ'ἄ-
λογο (εἰκ.) Σελ. 53	Εἰς Δέντρινοῦ. Ὁ Ἥσως (διάλογος.)
Ι. Πολυλά. Σονέττο (ἀνέκδ.)	Μ. Ζαβιτζιάνου. Καραμελάδες(εἰκ.) Σελ 67
Γ. Μαρκοῦ. Ἡ ἀπλὴ μας γλώσσα (ποι-
ημα ἀνέκδ.)	Εἰς Δέντρινοῦ. Ὁ Μῦθος δηλοῖ (σάτυρα.)
Δ. Μασίλη. Εἰκόνες (ἀνέκδ. οχτάστιχα.)	Goethe Ἰφιγένεια (Πράξ. α'. Σκ. δ'.
ἀνέκδ. μετάφρ. Ν: Κογεβίνα.)
Μ. Ζαβιτζιάνου. Στὸ δρόμο (εἰκ.) Σελ. 56	Α. Ι. Μανουσίου. Χαμένα νειῶτα (διήγημα.)
Σ. Νικοχάδουρα. Ἀναστάσιμα (σονέττο.)	Heine. Τραγοῦδι (μετάφρ. Κ. Θ.)
Α. Κογεβίνα. Ἀπὸ τὴν ἐπιστρατεία τοῦ
1915 (εἰκ.) Σελ. 57	Ταρχουάτου Γάσσου. Ἐλευθερωμένη Ἰε-
ρουσαλήμ (Ἄσμα Β'. στρ. 1-53
ἀνέκδ. μετάφρ. Ἰουλίου Τυπάλδου.)
Εἰς Δέντρινοῦ. Ἡ ἀνατροπὴ τοῦ
Ντιντῆ (διάλογος.)	Λουκρητίου. Περὶ Φύσεως (τὸ πρόοιμο
μετάφρ. Κωνστ. Θεοτόχη.)
Μ. Ζαβιτζιάνου. Ὁ Ντιντῆς (εἰκ.) Σελ. 62	Ἰβάν Τουρκένιεφ. Ὁ Ξεροκέφαλος (πέζο
ποίημα.)
Α. Κογεβίνα. Ἀπὸ τὴν ἐπιστρατεία τοῦ
1915 (εἰκ.) Σελ. 63	Κ. Θεοτόχη. 1915 (σονέττο.)

ΚΕΡΚΥΡΑ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ ΑΔ. Γ. ΑΣΠΙΩΤΗ

1915

ΣΟΝΕΤΤΟ

Ἐς τὴν ἄγριαν τοῦ Κούγκι κορυφὴν γυρμένη
Εἶπεν ἡ ἀθάνατη τοῦ Γένους μας Μητέρα·
« Εἰς ὑψηλὸν θρεμμένη ἀμόλυντον ἀέρα
Ἀνδρώθης τώρα, γενεά μου, ἠγαπημένη.
Ἡ φωλεά σου ἡ ποθητὴ καὶ ξακουσμένη
Δὲν σέ χωρεῖ κ' ἰδοὺ σ' ὀλίγο λάμπ' ἡ μέρα,
Ποῦ σ' ἄλλην γῆν αἱματωμένην, ἀνωτέρα
Δόξα, δική σου καὶ ἀδελφῶν, σέ περιμένει.
Ἄχ! ἂν καιρὸς ἔλθῃ βαρὺς καὶ θά ναρκόνῃ
Τοῦ γένους τὴν ὄρμῃ κ' ἡ νίκη σταματήσῃ,
Ἐς τοὺς βράχους τούτους θὰ συρθῶ νὰ κλαίω μόνη,
Κακὸς αἰῶνας ἂν ζητεῖ νὰ καταλύσῃ
Ὅ,τ' ὑψηλὸν εἰς ταῖς ψυχαῖς ἀρχαῖοι πόνοι
Ἐγέννησαν, καὶ αὐτὸ θαρρῶ πάλι θ' ἀνθήσῃ.»

ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΟΛΥΛΑΣ

Η ΑΠΛΗ ΜΑΣ ΓΛΩΣΣΑ

Ἄνεκδοτο.

Βοσκοπούλα, ποῦ γιὰ χρόνια
Ἐτραγουδαεσ μοναχὰ
Σὲ κορφαῖς γιομάταις χιόνια
Σὲ καμμιάν ἀκρογιαλιά,

Ἄν εὐτύχησες, — καὶ τώρα
Χύνης γύρω τῆ φωνῆ
Ἄπο μίᾳ στὴν ἄλλη χώρα, —
Μεῖνε, ὡς ἦσουν, ταπεινῆ.

Δεῖξου πάντα μὲ τὴν ἴδια
Ποῦχες πρώτα φορεσιά,
Δίχως ἄπρεπα λουλούδια
Δίχως χρώματα πλαστά.

Μόνου πάρε, γιὰ τοὺς τόπους
Ἄποῦ σ' ἔχουνε δεχτῆ,
Στὰ κινήματα, στοὺς τρόπους,
Κάποια χάρη εὐγενική.

Ἄνθια νέα σὲ περιβόλια
Μακρυσμένα μὴ ζητᾶς
Πετροστόλιστα βραχιόλια
Μὴν, ὦ κόρη, ἐπιθυμᾶς.

Κύττα! — Κρύος Μεφιστοφέλῃς
Πλούτῃ ἀρχαία σου βάνει ὄμπρὸς
Κ' εἶναι, λέει, δικός σου, ἂν θέλῃς,
Ἄνας τέτοιος θησαυρός.

Σὲ μικρὸ καθρέφτη ἀγνάντια
Εἶχε στήσῃ μιὰ φορά,
Στολισμένη ἀπὸ διαμάντια
Φτωχογέννητη ὁμορφιά

Τὴν εἰκόνα τῆς ἐκύττα
Καὶ συχνόλεγε αὐτῆ:
Εἶσαι, πές μου, ἡ Μαργαρίτα,
Ἄ μιὰ πλούσια λυγερῆ;

Τ' ἀγνὰ δῶρα ἐσὺ τῆς φύσης
Πάντα φύλαε καθαρά,
Καὶ χωρὶς νὰ τὸ ζητήσης,
Πλούσια θᾶσαι ἀληθινά.

Σὰν τὰ κάλλη σου μιὰ μέρα
Δάμψουν ὄλα, θὰ φανῆ
Ποιὰ σ' ἐγέννησε μητέρα
Ἐακουσμένη, σεβαστή.

Πρὶν ἐγὼ τὸ στόμα κλείσω
Στοῦ θανάτου τῆ σιωπῆ,
Θέλω ἐσὲ νὰ χαιρετήσω,
Πρώτῃ ἀγάπῃ μου ἀκριβή.

Μὲ τὰ λούλουδα ποῦ βγάνει
Γύρω ἡ μόνη σου λαλιά,
Πλέκω, ἰδὲς, ἓνα στεφάνι
Γιὰ τὴν ὕστερη φορά.

Γ. ΜΑΡΚΟΡΑΣ

ΣΗΜ. ΚΕΡΚ. ΑΝΘ. Ἰδιόχειρη σημείωσις τοῦ ποιητῆ λέει: « Τὸ ποίημα τοῦτο
μπορεῖ νὰ βαλθῇ πρόλογος ἢ στοῦ τέλος τοῦ τελευταίου μου βιβλίου:
Ἄπο χαιρετισμός μου. »

ΕΙΚΟΝΕΣ

Τρικυμισμένη νύχτα

Εἶναι νύχτα βαθειά, μαδρα σκοτάδια
Πολεμᾶν τὰ στοιχεῖα, βρέχει, βροτάει,
Ἀστράφτει καὶ διασχίζει τὰ μαυράδια
Ἄ κεραυνός, σὰ φλόγα, ποῦ πετάει,
Βογγάει τὸ κῆμα, καὶ ὁ ἄνεμος μὲς τ' ἄδεια
Τοῦ δέντρον τὰ κλαδιὰ μουγγοφυσάει,
Τὰ σύγνεφα χτυπιῶνται στὸν ἄερα,
Καὶ λὲς πῶς εἶν' τοῦ κόσμου ὕστερ' ἡμέρα.

Τὸ βράδου

Γλυκά, γλυκά, βραδνάζει καὶ κεῖ πέρα
Ἄ πρασινάδα χάνεται, μαυρίζει.
Τοῦ πσιικοῦ μακρὰ ἀκοῦε τῆ φλογέρα,
Τὰ βουνὰ τὸ φεγγάρι κοκκινίζει,
Καὶ τὰ σήματα κλαῖνε τὴν ἡμέρα
Ἄποῦ πεθαίνει κι ἄλλο δὲ γυρίζει.
Τὰ βόδια ἰδὲς πῶς ἦσυχά πηγαίνουνε
Καὶ πῶς τ' ἀρῖα δυὸ-δυὸ στοῦ σταῦλο μπαίνουνε.

Ἄ Μητρικός πόνος

Ἄχασε ἡ μάνα τὸ παιδί. Δὲν κλαίει!
Θυμᾶται μόνον τὸν εὐτυχισμένο
Καιρό, ποῦ τῶχε κι ἄκουε νὰ τῆς λέῃ
Λόγια ἄτσο γλυκά ἢ ἀγαπημένο,
Ποῦ ἡ ἡχὴ ἀκόμα τῆς τὰ ματαλέει.
Τὸ μάτι ἔχει στῆ γῆς προσηλωμένο,
Καὶ λέει, πῶς τὸ βαστάει καὶ τὸ χαϊδεύει
Ἄλ τὰ μάτια τὸ χέρι τὸ γυρεύει.

Α. ΜΑΒΙΛΗΣ

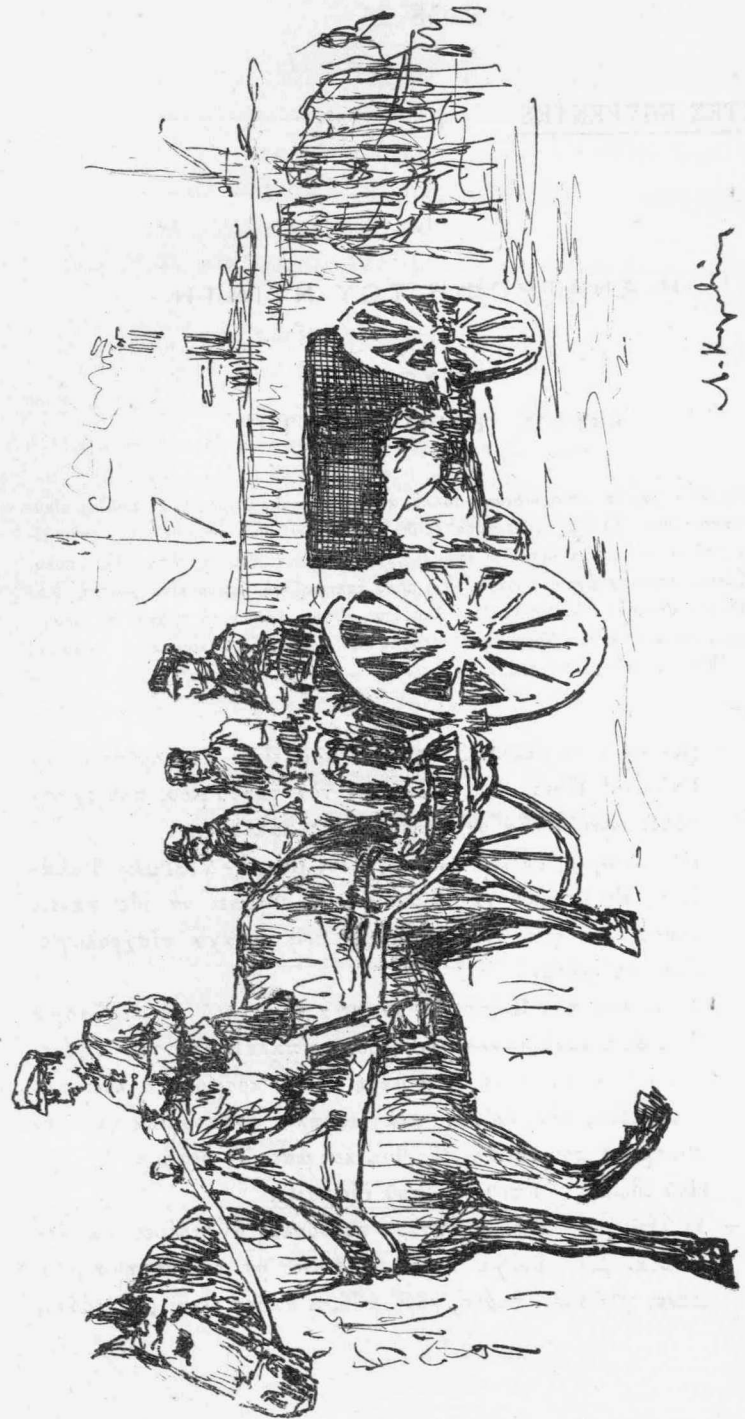
ΣΗΜ. Κ. ΑΝΘ.—Ἄποῦ τὰ ἔργα τοῦ Α. Μάβιλη εἶχαν πλὴν τυπωθεῖ, βρέθηκαν σὲ
μιὰν ἰδιωτικὴν τοῦ ἀλληλογραφία μερικὰ ἀκόμα ποιήματα, ποῦ ἔλειπαν ἀπὸ τὰ χειρό-
γραφέα του, ἢ «Κερκυραϊκὴ Ἀνθολογία» περὶφανέεται δημοσιεύοντας αὐτῆ πρώτῃ τὴν
ἀνέκδοτη τούτῃ ἐργασία τοῦ ποιητῆ.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΟ

Ἐπέρθε μήνυμα ἅγιο μὲ προστάζει
Ν' ἀνεβῶ τὲς κορφές τοῦ Παρθενῶνα,
Καὶ μάτι ὄγρό, σὰν ἄστρο, μὲ κοιτάζει
Ἐκ τὸν ξακουσμένον Ἑλικῶνα.
Ἐλιοστάλαχτης δόξας, ποῦ μὲ ἀγιάζει
Μὲ τὴν ψηλὴ τοῦ ἀρχαίου τοῦ κόσμου εἰκόνα,
Φέγγος ἀπὸ καρδιάς μὲ ἀναγαλλιάζει :
Τοῦ μεγαλείου σου ἢ ἀσύγκριτη κορῶνα.
Καὶ τὰ φτερά σου, ὦ Μοῦσα, μὲ τὴν αὔρα
Χτυπούσανε τὰ σύγνεφα καὶ τ' ἄστρα·
Κ' ἐφώναξες, ὦ αἰθέρια κοσμοπλάστρα:
« Τὴν ἱερὴ τῆς φαντασίας ἀναύρα
Ἐνοίγω πρὸς τῆς γῆς τὸ περιβόλι
Ἐπ' ὧδε ποῦναι οἱ κόσμοι φωτοβόλοι ! »

ΣΠΥΡΟΣ ΝΙΚΟΚΑΒΟΥΡΑΣ

Α. Καραγιάννης

ΠΕΤΑΧΤΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

I.

Η ΑΝΑΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΝΤΙΝΤΗ

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΚΥΡΙΟΣ ΚΥΡΙΑ ΝΤΙΝΤΗΣ

Τραπεζαρία βαρεία επιπλωμένη, πολλά άσημικά, πολλά βελούδα, πολλές εικό-
νες. Είναι απόγειομα. Ο Κύριος πενήντα τριών χρόνων με κοινή φυσιογνωμία, καθισμέ-
νος σε μια βαθεία πολυθρόνα διαβάζει εφημερίδα. Άπέναντί του σε μιαν άλλη πολυ-
θρόνα ή Κυρία, σαράντα όχτώ χρόνων, όχι πολύ άσχημη, με υπερβολικά χοντρή, δια-
βάσει τις Demi-vierges του Prévost. Άκούεται κάπου κάπου το πιάνο της πλαγι-
νής κάμαρας, όπου δάχτυλα άγύμναστα προσπαθούν να παίξουν κομμάτια κλασικής
μουσικής. Έπειτα από μικρή σιωπή.

- ΚΥΡΙΑ — (Κλειώνοντας το βιβλίο). Τί φριχτά που είναι τα κορίτσια στη
Γαλλία! Είμαι θυμωμένη με τον έαυτό μου, που έχασα
τόσες ώρες διαβάζοντας αυτές τις κακοήθειες.
- ΚΥΡΙΟΣ — (Με άνυπόφορη Γαλλική προφορά). Τις demi-vierges διαβά-
ζεις; Μά έπρεπε να το περιμένεις. Φτάνει να ιδει κανείς
τον τίτλο, για να καταλάβει πως μονάχα άισχρολογίες
είναι κει μέσα.
- ΚΥΡΙΑ — Τί να σου πώ, Κωστή, ή άλήθεια είναι που το διάβασμά
τους δέ με εύχαρίστησε καθόλου, μά πάλε βλέποντας τί γένε-
ται με τα κορίτσια, στα μέρη που ο κόσμος τα λείει πο-
λιτισμένα, αιστάνομαι μια μεγάλη άνακούφιση για την
άνατροφή που έδωκα της Φιφίκας μας. Τί διαφορά!
- ΚΥΡΙΟΣ — Που έδωκες; Υποθέτω, που έδώκαμε.
- ΚΥΡΙΑ — Δέ λέω, μά πάντα ή μητέρα περισσότερο άνατρέφει τα κο-
ρίτσια. Συ μονάχα ήσουν σύμφωνος με το σύστημά μου.
Ξένες γλώσσες, πιάνο, χορό κι'ό,τι σπóρτ είναι της μόδας,

καθόλου μυθιστορήματα, γιατί σηκώνουν τα μυαλά των
κοριτσιών, και καθόλου φιλίες με νέες που δέν είναι του
κόσμου μας, που δέ συχνάζουν στα σαλόνια όπου πηγαί-
νουμε μεϊς. Κ' έτσι ή θυγατέρα μας και φρόνιμη γίνηκε
και τέλειο κορίτσι σαλονιού.

- ΚΥΡΙΟΣ — Δέ λέω, μά το ζήτημα που σε μένα δίνει μεγαλύτερη
φροντίδα είναι ή άνατροφή του Ντιντή. Είναι τώρα όχτώ
χρόνων παιδί και πρέπει σοβαρά να συλλογιστούμε πως
να το άναθρέψουμε.
- ΚΥΡΙΑ — Άπλούστατο: σύμφωνα με την κοινωνική του θέση.
- ΚΥΡΙΟΣ — Δέν είναι και τόσο άπλό, όσο το νομίζεις. Ο Ντιντής μας
πρέπει να διαλέξει ένα επάγγελμα κι', άνάλογα με κεινο
που θελήσει και θάχει κλίση, πρέπει να του δοθεί και ή
άπαιτουμένη μόρφωση.
- ΚΥΡΙΑ — Έμένα ο πόθος μου είναι να τον βάλουμε σε καμιά πρεσ-
βεία. Φαντάσου, Κωστή, το Ντιντή μας μια μέρα πρέσβυ!
Θά πέθαινα από τη χαρά μου! Και γιατί όχι; Είναι τόσοι
κουφιοκεφαλάκιδες σήμερα στις πρεσβείες, ενώ ο γιός μας,
όσο για έξυπνάδα, έχει να πουλήσει.
- ΚΥΡΙΟΣ — Άλήθεια, μπερμπαντάκος πρώτης, το μαϊμουδι!
- ΚΥΡΙΑ — Έγώ νομίζω, πως για τέτοιοι πρέπει να τον έτοιμάσουμε.
- ΚΥΡΙΟΣ — Και γώ θα ήθελα πολύ, μά πρώτα να ιδούμε και ποιά
θάνα ή δική του ή όρεξη. Δέν πρέπει κανείς να βιάζει τα
παιδιά. Κ' έπειτα τώρα τελευταία διάβασα σ' ένα βιβλίο
του « Συλλόγου προς διάδοσιν των ώφελίμων γνώσεων »
— ά! ζέρεις, έγώ όχι μονάχα τα διαβάζω όλα, μά και τα
σπουδάζω τα βιβλία, που βγάνει αυτός ο άληθινά μορ-
φωτικός Σύλλογος — πως μεγάλη σημασία στην κλίση του
παιδιού και, γενικά στο χαραχτήρα, στα γούστα, στές όρ-
μές του, έχει ή κληρονομικότητα.
- ΚΥΡΙΑ — Δέν καταλαβαίνω.
- ΚΥΡΙΟΣ — Φυσικά, αυτά τα πράματα δέ μπορεί να σου τα μάθει ο
Prévost. Αυτά μαθαίνονται στα σοβαρά βιβλία. Λοιπόν
το παιδί μας είναι εύκολο να μην έχει δική του άτομικό-

τητα κι' ούτε να μοιάσει σὲ μᾶς τοὺς δύο, ὅπως εἶναι φυσικό, ἀφοῦ τοῦ δώσαμε τὴ ζωὴ, μὰ νὰ μοιάσει στοὺς πατέρες μας ἢ στοὺς παπούδες μας.

ΚΥΡΙΑ — Καλὲ τί λὲς ; Αὐτὸ εἶναι τρομερό !

ΚΥΡΙΟΣ — Τρομερό; καὶ γιατί ;

ΚΥΡΙΑ — (Φοβισμένα) Μὰ γιὰ σκέψου μιὰ στιγμή, νὰ μοιάσει στὸν πατέρα σου !

ΚΥΡΙΟΣ — (Θυμωμένα). Στὸν πατέρα μου ; Καὶ γιατί νὰ μὴ μοιάσει στὸν πατέρα μου ; τί κακὸ τοῦ βρίσκεις, κυρία μου ;

ΚΥΡΙΑ — Μά... αὐτὸ τὸ νοιώθεις καὶ μοναχός σου ἕνα τέτοιο πρᾶμα δὲ μπορεῖ νὰ μ' ἐνθουσιάζει... Σ' ἕνα μπακάλη !

ΚΥΡΙΟΣ — (Μὲ ὕφος ρητορικό). Σ' ἕναν πολὺ τίμιον ἄνθρωπο, ποῦ δούλεψε ὅλη του τὴ ζωὴ, γιὰ ν' ἔχεις σὺ τὰ μέσα νὰ κάνεις τὴν ἀριστοκράτισσα ! Μάλιστα, κυρία μου, ἐμένα ὁ πατέρας μου δὲ μοῦ φέρνει καμιὰ ντροπὴ, τὸ ἐναντίο, τὸ θεωρῶ τιμὴ μου τὸ ἐπάγγελμά του !

ΚΥΡΙΑ — (Μὲ αὐθάδικη εἰρωνεία). Γι' αὐτὸ ὅταν κανεὶς σὲ ρωτᾷε τί δουλειὰ ἔκανε ὁ πατέρας σου, μὲ περισσὴν ἀναίδεια τοῦ ἀπαντᾷς : « Μεγαλέμπορος ! »

ΚΥΡΙΟΣ — Καὶ μήπως ὁ μπακάλης δὲν εἶναι ἔμπορος ; Τί εἶναι ; Ἀπαντῶντας ἔτσι, τιμᾶω τὴ μνήμη του.

ΚΥΡΙΑ — Ἄν τοῦλάχιστο ἔμοιαζε τοῦ δικοῦ μου τοῦ πατέρα, τὸ πρᾶμα θὰ πῆγαινε περίφημα.

ΚΥΡΙΟΣ — (Μὲ τρόμο). Τοῦ δικοῦ σου ! . . . Ποτὲ γιὰ τὸ Θεό !

ΚΥΡΙΑ — (Πειραγμένη). Καὶ γιατί σὲ παρακαλῶ, Κύριε ;

ΚΥΡΙΟΣ — Γιατί . . . γιατί . . . γιατί δὲ μοῦ ἀρέσει ! Νά !

ΚΥΡΙΑ — (Μὲ περηφάνεια). Ἄκους ἐκεῖ, δὲν τοῦ ἀρέσει ! Νὰ μοιάσει ὁ γιός του σ' ἕναν τμηματάρχη !

ΚΥΡΙΟΣ — Ὅλος ὁ κόσμος ξέρει πῶς καὶ γιατί γίνηκε τμηματάρχης ὁ πατέρας σου.

ΚΥΡΙΑ — Τώρα θέλεις νὰ γδικηθεῖς, γιατί σοῦ θύμησα πῶς ὁ δικός σου ἦτανε μπακάλης.

ΚΥΡΙΟΣ — Καθόλου, μία τέτοια ταπεινὴ σκέψη δὲν εἶναι τοῦ χαρᾶχτῆρα μου, ἀλλ' ἀφοῦ θέλεις νὰ μὲ πείσεις, πῶς ὁ πα-

τέρας σου, ἐπειδὴ στάθηκε τμηματάρχης, ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ τὸ δικό μου, μὲ ἀναγκάζεις νὰ θυμηθῶ μερικὰ πράματα, ποῦ θάμουνα πολὺ πειὸ εὐχαριστημένος νὰ μὴν τᾶξερα ἢ τοῦλάχιστο νὰ τὰ λησμονήσω.

ΚΥΡΙΑ — Καὶ ποιά εἶναι κείνα τὰ πράματα τὰ τόσο φοβερά, ποῦ θάσσουν πολὺ πειὸ εὐχαριστημένος νὰ μὴν τᾶξερες ;

ΚΥΡΙΟΣ — Δὲ θέλω νὰ πῶ τίποτα.

ΚΥΡΙΑ — (Φοβερά θυμωμένη). Καθόλου, κύριε· προσβάλλεις τὴ μνήμη τοῦ πατέρα μου καὶ ἀπαιτῶ, ἀκούς ; ἀπαιτῶ νὰ μοῦ πεις τί ἐννοεῖς μὲ τὰ λόγια σου !

ΚΥΡΙΟΣ — Λοιπὸν, ἀφοῦ θέλεις, ὀρίστε. Καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ ἀκόμα ξέρουں πῶς τὸν πατέρα σου διώρισε τμηματάρχη ὁ ὑπουργὸς Κορτόπουλος, γιατί τὸν μεταχειρίζονταν γιὰ μεσίτη στὶς διάφορες ἐρωτοδουλιές του.

ΚΥΡΙΑ — (Ἀπελπισμένα). Μὴ φωνάζεις καὶ σὲ ἀκούσει ἡ ὑπηρεσία ! Ἄλλὰ αὐτὰ ὅλα εἶναι φοβερὴ συκοφαντία, ἀντρώπιαστη κακογλωσσιὰ τοῦ κόσμου καὶ τίποτα ἄλλο.

ΚΥΡΙΟΣ — Κάνεις τάχα, πῶς δὲν τὸ πιστεύεις, κι' ὅμως σπίτι σου δὲν ἀπαντιῶντανε ὁ ὑπουργὸς μὲ τὴν Κα Ἐλαφρίδη : Κάποτε σὲ κουβέντα σ' ἄκουσα νὰ τὸ λὲς καὶ σύ.

ΚΥΡΙΑ — Ὁἴτιχε νὰ ἀπαντηθοῦν κάποια φορὰ, μπορεῖ καὶ δύο, μπορεῖ καὶ τρεῖς, μ' αὐτὸ εἶναι ἀπλὴ σύμπτωση.

ΚΥΡΙΟΣ — Περίεργη ὅμως, ὁμολόγησέ το, ἀφοῦ ὅλοι ξέρουں, πῶς ἡ κυρία Ἐλαφρίδη στάθηκε μία ἀπὸ τὲς πολλὲς ἐρωμένες τοῦ ὑπουργοῦ. Δηγοῦνται σὲ βάρος τους ὄχι λίγα σκάνταλα.

ΚΥΡΙΑ — Ὑποθέτω ὅμως, πῶς ὅλα αὐτὰ δὲν ἔχουν καμιὰ σκέση μὲ τὴν κουβέντα μας. Μιλούσαμε γιὰ τὴν ἀνατροφή τοῦ Ντιντῆ καὶ σὺ ἠθέλησες νὰ κάμεις τὴ φιγούρα σου μὲ ὅσα σοῦμαθε αὐτὸς ὁ « Σύλλογος πρὸς διάδοσιν τῶν ὠφελίμων γνώσεων, » ποῦ μοναχός του σκοπός, ἀπ' ὅτι φαίνεται, εἶναι νὰ κουτιαίνει τὸν κόσμο.

ΚΥΡΙΟΣ — Καὶ σὺ ἄρχισες νὰ βρίζεις τὸν πατέρα μου, γιατί φοβήθηκες μήπως ὁ ἀριστοκράτης ὁ γιός σου μοιάσει σ' ἕναν

ἐργατικὸν ἄνθρωπο, ποῦ ἔμεινε μικρὸς, γιὰ νὰ μὴ θελήσει ποτὲ νὰ λερώσει τὴν ὑπόληψή του.

ΚΥΡΙΑ —Καὶ σὺ ἔβρισες τὸ δικό μου ἀπὸ τὴ φούρκα σου, ποῦ ὁ πατέρας σου δὲν εἶχε τὴν κοινωνικὴ θέση τοῦ δικού μου.

ΚΥΡΙΟΣ —Σὲ συμβουλεύω νὰ πάψει αὐτὴ ἡ συζήτηση, ποῦ εἶναι πάντα ἐναντίο σου.

(Αὐτὴν τὴ στιγμὴ μπαίνει μέσα μισοκλαίοντας ὁ Ντιντῆς, ἕνας μάγκας ὀχτῶ χρόνων, φωνάζοντας): Μαμά! Μαμά!

ΚΥΡΙΑ —Τί ἔχεις παιδί μου, τί σοῦκαμαν; (Σηκώνεται μὲ κόπο καὶ πάει κοντά του).

ΝΤΙΝΤΗΣ—Ἡ Φιφίκα μ' ἔδειρε, γιατί μοῦπε ν' ἀφήσω τὸ παιγνίδι ποῦ ἔπαιζα καὶ δὲν τὴν ἄκουσα.

ΚΥΡΙΑ —Καὶ γιατί, μάτια μου, νὰ μὴν ἀκούσεις τὴν ἀδελφή σου;

ΝΤΙΝΤΗΣ—Γιατί λέει ὅλο κουταμάρες· λέει ποῦ δὲν ξέρω νὰ παίξω παρὰ πρόστυχα παιγνίδια καὶ γι' αὐτὸ μοῦδωκε ἕνα χαστουκι.

ΚΥΡΙΟΣ —Καὶ τί παιγνίδι ἔπαιζες; γιὰ ν' ἀκούσουμε.

ΝΤΙΝΤΗΣ—Μπακάλικο.

ΚΥΡΙΑ —(Πέφτει ἀπελπισμένα στὴν πολυθρόνα, κρύβοντας μὲ τὰ δύο χέρια τὸ πρόσωπο). Ἄχ! Θεέ μου, ἀνάθεμα τὴν κληρονομικότητα!

ΝΤΙΝΤΗΣ—Καὶ γὼ πάλε, ἀφοῦ ἔτσι θέλει ἡ Φιφίκα, θὰ τὰ πῶ ὅλα, ὅλα!

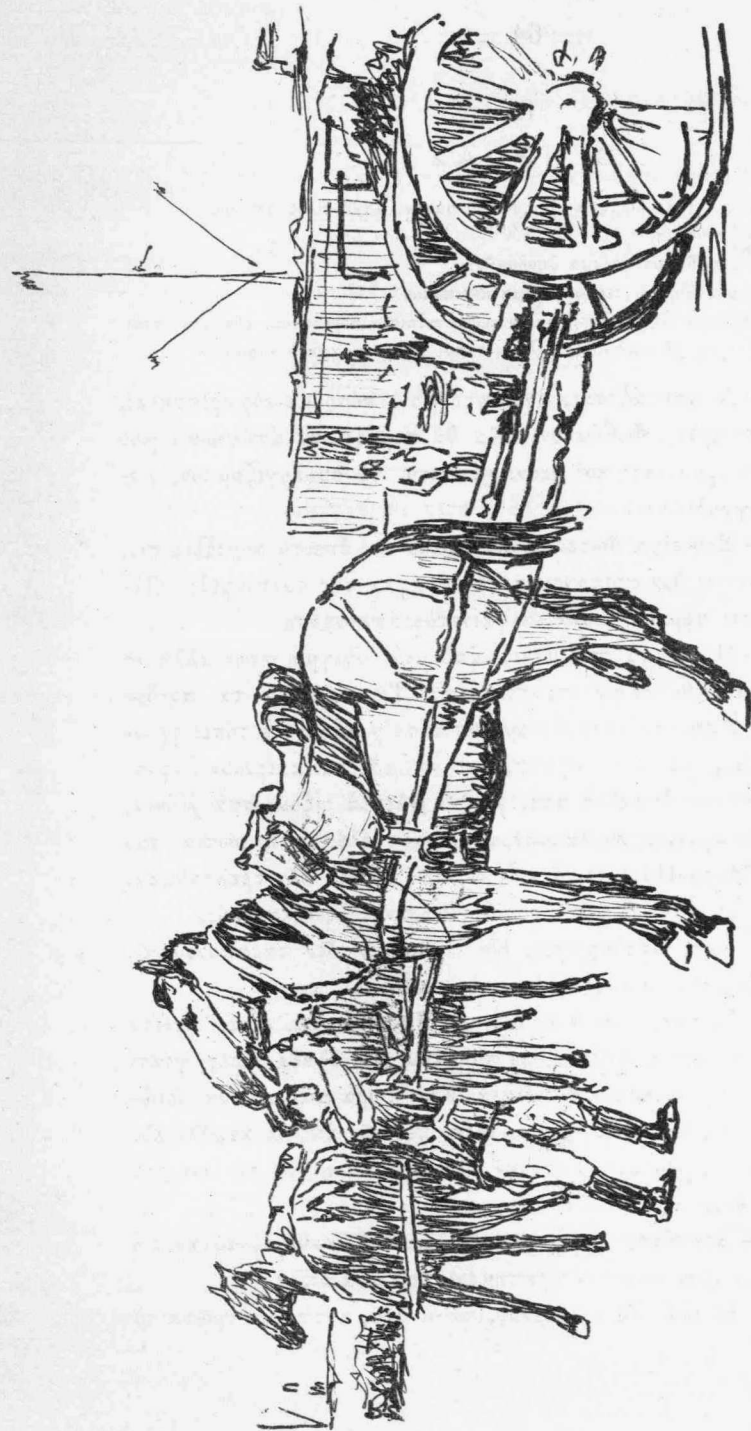
ΚΥΡΙΟΣ —Καὶ τί θὰ πεῖς;

ΝΤΙΝΤΗΣ—Θὰ πῶ, ποῦ κάθε ἀπόγιωμα μὲ στέρνει μὲ γράμματα ἐδῶ ἀπέναντι στοῦ ἀξιωματικοῦ Ἀρειμανιοπούλου κ' ἔπειτα, ὅταν κείνος μπαίνει στὴν κάμαρά της, μὲ βάνει ἀπόξω καὶ κάθομαι σκοπός, γιὰ νὰ ἰδῶ μὴ γυρίζετε σπίτι.

ΚΥΡΙΟΣ —(Φέρνει τὸ χέρι στὸ μέτωπο μὲ κίνημα ἀπελπισμένο). Δυστυχία! Σωττὸς ἔγγονος τοῦ τμηματάρχη!!

42

N. Kypriou

II.

Ο ΗΡΩΑΣ

Τὸ σαλονάκι τῆς Κας Περρηφάνιδης, σωστό σαλόνι ἀρχοντικοῦ σπιτιοῦ.

Ἡ ὦρα εἶναι πέντε ἀπογευματινῆ συνηθισμένη ὦρα ὑποδοχῆς.

Ἡ Κα Περρηφάνιδη μὲ φόρεμα ὑποδοχῆς.

Ἡ Κα Ἀπλουστίδη μὲ σεμνὸ φόρεμα περιπάτου.

Ἡ Δούνη Ἀπλουστίδη μὲ χαριτωμένο φόρεμα ἐπίσης περιπάτου. Παίρνουν τσάι.

Κατόπι ὁ Γιάγκος Περρηφάνιδης τέλειος τύπος νέου τοῦ καλοῦ κόσμου.

Κα Περρηφαν.— Δὲ φαντάζεσαι, ἀγαπητή μου, πόσο μὲ εὐχαρίστησες, ποῦ ἤρθες. Φοβόμουν, πῶς θὰ περάσω τὴ ἀπόγειμά μου σὰν ἐρημίτης· καὶ μονάχα ποῦ τὸ συλλογίζομουν, μελαγχολοῦσα.

Κα Ἀπλουσ.— Σοῦ εἶχα δώσει τὸ λόγο μου· κ' ἔπειτα νομίζεις πῶς καὶ γὼ δὲν αἰστάνομαι τὴν ἀνάγκη τῆς συντροφιάς; Τέτοιες μέρες ἢ μοναξιά φαίνεται ἀνυπόφορη.

Κα Περρηφαν.— Ποιὸς τὸ περίμενε, ἀπὸ μιὰ στιγμή στὴν ἄλλη νὰ ξημερωθοῦμε μὲ ἐπιστρατεία! Τὰ καυμένα τὰ παιδιὰ μας, ποῦ τὰ ἀνατρέφουμε μὲ τόσα χάρδια, μὲ τόσες φροντίδες, μὲ τόση ἀγάπη, καὶ νὰ μᾶς τὰ παίρνουν ξάφνου ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά μας, γιὰ νὰ μᾶς τὰ ρίξουν στὰ χιόνια, στὰ κρύα, στὴν κακοπέραση, καὶ τέλος στὴ φωτιά τοῦ πολέμου. Οὔτε γὼ δὲν ξέρω, πῶς ἀκόμα δὲν τρελλάθηκα. Τοῦλάχιστο ὁ δικός σου ὁ γιὸς εἶναι ἀξιωματικός.

Κα Ἀπλουσ.— Ναί, ὑπολογαγός. Καὶ γι' αὐτὸ δὲν παραπονοῦμαι. Μόνος του διάλεξε αὐτὸ τὸ στάδιο.

Κα Περρηφαν.— Φυσικά, ἐνῶ ὁ καυμένος ὁ Γιάγκος μου εἶναι πρώτη φορά. Στους ἄλλους δύο πολέμους δὲν ἔλαβε μέρος, γιὰτὶ δὲν εἶχε ἀκόμα τὴν ἡλικία. Καὶ τώρα μπορεῖς νὰ νοιώσεις τὴ θέση μου· χίλιες ἰδέες περνοῦν ἀπὸ τὸ κεφάλι μου ἢ μία χειρότερη ἀπὸ τὴν ἄλλη. Τρέμω γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ μου.

Δούνη Ἀπλουσ.— Δὲν εἶστε μονάχη, κυρία μου· ὁ καθένας αὐτὴν τὴν φορά ἔχει κάποιον ἀγαπημένο του στὰ ὄπλα.

Κα Περρηφαν.— Δὲ λέω, μὰ ὁ καθένας, παιδί μου, κυττάζει πρῶτα τὸ

δικό του τὸν πόνο. Φανταστεῖτε νὰ μοῦ πληγώσουν τὸ Γιάγκο μου!

Κα Ἀπλουσ.— Καὶ μήπως δὲν ἐπληγώθηκε ὁ δικός μου στὰ στενά τῆς Κρέσνας; Ὅχτὼ τραύματα, φίλη μου, κι' ἀκόμα ἡ σφαῖρα εἶναι σφηνωμένη μέσα στὸ κόκκαλο τοῦ ἀριστεροῦ ποδιοῦ. Ὅταν τὸν εἶχαν μεταφέρει στὸ πρῶτο Στρατιωτικὸ Νοσοκομεῖο στὴν Ἀθήνα, ὁ ἴδιος ὁ Βασιληᾶς ἐκύτταξε τὴν πληγὴ του, κι' ὅταν ἄκουσε ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ γιατροῦ, πῶς ἡ σφαῖρα θὰ μείνει γιὰ πάντα μέσα, χωρὶς νὰ βλάψει, τοῦσφιξε τὸ χέρι καὶ τοῦπε: « Νά, ἔνα ἀληθινὸ παράσημο, παιδί μου! » (Συγκινημένη) Ὅταν σκέφτομαι τέτοια δόξα, βλογαῶ τὸν πόλεμο.

Κα Περρηφαν.— Ναί, δὲ λέω... μὰ...

Κα Ἀπλουσ.— Ἐχει ὁ πόλεμος τὴν ψυχικὴ γιὰ μᾶς ἀγωνία — καὶ ποιά μάννα δὲν πονεῖ γιὰ τὰ παιδιὰ τῆς; — μὰ ἔχει καὶ τὴν ἐλπίδα κ' ἔχει καὶ κάτι καλότερο καὶ μεγαλύτερο ἀκόμα, τὸν ἄγιο ἐνθουσιασμό. Πιστεύεις στὴ Νίκη· κ' ἐνῶ λαχταρᾶς γιὰ τὸ παιδί σου, χαμογελᾶς, γιὰτὶ ἐλπίζεις στὸ Ἐθνικὸ μεγαλεῖο.

Κα Περρηφαν.— Σὺ πάντα ἤσουν τέτοια, γιομάτη ἐνθουσιασμούς.

Κα Ἀπλουσ.— Κ' ἔτσι ἔμαθα καὶ τὸ γιό μου νὰ πηγαίνει ἀτάραχα ὀμπρὸς στὸ θάνατο! Ὡ ἔχει τέτοια ἱκανοποίηση ἡ ψυχὴ ἐκείνου, ποῦ μπορεῖ νὰ πεῖ: « Ὅλες αὐτὲς τὲς χιλιάδες τοῦ κόσμου τὲς βόθησα καὶ γὼ νὰ ἐλευθερωθοῦν, εἶναι καὶ δικό μου ἔργο τὸ μέγαλωμα τῆς Πατρίδας μου. » (Δακρύζει).

Δούνη Ἀπλουσ.— Εὔγε, μαμά, ἔπρεπε νὰ σὲ στείλουν στὰ χαρακώματα, γιὰ νὰ μιλεῖς καὶ νὰ ἐνθουσιάζεις τὸ στρατό μας.

Κα Ἀπλουσ.— (Χαμογελῶντας). Δὲν ἔχει ἀνάγκη. Ἐμεγαλοῦργησε στους ἄλλους δύο πολέμους μας χωρὶς τὴν παρουσία μου. Ὁ καθένας ξέρει ποῖ εἶναι τὸ χρέος του.

Κα Περρηφαν.— Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία. Μήπως ὁ Γιάγκος μου νομίζετα, πῶς δὲν εἶναι ἐνθουσιασμένος νὰ πάει νὰ πολεμήσει; Ἀδιάφορο ἂν ἐγὼ φοβοῦμαι, ἐκεῖνος εἶναι ἀτρόμη-

τος, γιομάτος καρδιά, γιομάτος ενθουσιασμό. Γελάει με τούς δικούς μου τούς φόβους.

Κα 'Απλουσ. — Καί πρέπει ν'άστε εύχαριστημένη και περήφανη γι'αυτό.

Κα Περρηφαν. — Κι' ό πατέρας του απaráλλαχτος με τó γιό του. Έχει και κείνος ζετρελλαθεί. Φανταστείτε, χτες τó πρωί ό Γιάγκος μου έτρόχισε τó σπαθί του κ' έπειτα ήρθε στην κρεββατοκάμαρά μου με τó σπαθί βγαλμένο από τó θηκάρι. — «Κύτταξε, μαμά,» μου λέει — και μου τ'όδειχνε έτσι δλόγυμνο — «θ'ήθελα νά πιαστούμε στά χέρια με τó Βούλγαρο και νά κόβω έτσι τά Βουλγάρικα κεφάλια!» Έγώ άχνισα. — «Γιάγκο μου, γιά τ' όνομα τού Θεού, με τρομάζεις!» — «Μά τί αλήθεια φοβάσαι, μαμά; Έγώ θ'ήθελα νά είχα αντίπαλο, όχι τó Βούλγαρο, (μήπως στρατιώτες είναι αυτοί;) τούς Γερμανούς, γιά νά τούς δώσω νά νοιώσουν, τί θά πει μιά φορά Έλληνας στρατιώτης.» Κι' ό πατέρας του σηκώθηκε από τή θέση του και τόν φίλησε με συγκίνηση. «Εύγε, Γιάγκο μου,» τού λέει, «έτσι σε θέλω, ήρωα!»

Δσύνη 'Απλουσ. — Φανταστείτε τά λόγια νά γίνουν καμώματα πόσο θ'άναι τó καμάρι σας!

(Έκείνην τή στιγμή μπαίνει ό Γιάγκος, είκοσιτριών χρόνων νέος, με τή στρατιωτική του στολή τής ώρας, μρωδάτος, φρεσκοζουρισμένος, κομψός).

Γιάγκος — (Με βαθεία υπόκλιση μπρός στην Κα 'Απλουσιδή φιλώντας της τó χέρι). Κυρία μου! (Κατόπι δίνει τó χέρι στη Δσύνη) Δεσποσύνη! (και κάθεται με ύφος κουρασμένο σέ μιά πολυθρόνα).

Κα Περρηφαν. — Παίρνεις ένα φλιτζάνι τσάι, Γιάγκο μου;

Γιάγκος — Όχι τώρα, μαμά, είμαι κατακουρασμένος.

Κα Περρηφαν. — Άπό τά γυμνάσια βέβαια! σ'ς πεθαίνουν, καυμένα παιδιά!

Γιάγκος — Όχι καλέ, μαμά, τρέχαμε με τó μπαμπά από τή μία έπειτα πού φάγαμε, ως τώρα. Πεθάναμε! Άπό τó Μέγαρχο στο Διοικητή του Συντάγματος, από τó Διοικητή στον Ταγματάρχη, από τόν Ταγματάρχη στο Λοχαγό και τράβα κορδόνι. Έπί τέλους τά καταφέραμε.

Κα Περρηφαν. — Καταφέρατε; Τί καταφέρατε;

Γιάγκος — (Με άφέλεια). Νά με άποσπάσουν στο έμπεδο!

ΕΙΡΗΝΗ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

Ο ΜΥΘΟΣ ΔΗΛΟΙ . . .

Αφιερώνεται σ' έναν έπικριτή τού Πολυλά.

Κάποτες ήταν ένα σαλιγκάρι,
Κλασικής έποχής άπομεινάρι,
Πού κύτταε νά πετᾷ έναν άετό.
Κι' «Αχ,» είπε με τó νοῦ του τó καυμένο,
«Γιατί έγώ τάχα νάμαι πεταμένο;
Νά τόν φτάσω στο πέταμα ποθῶ.»

Μά με όλο πού υψωμούς τρανούς γυρεύει
Σ' ένα δεντράκι μπόρεσε ν' ανέβει.
'Αλλοιά του! άπόκει βλέπει πειό καλά
Τού πουλιού τήν ασύγκριτη τή χάρη
Και φτονάει, πονεί, τó σαλιγκάρι
Πού μάταια προσπαθεί τά πειό ψηλά.

Νά σέρνεται στη γή τούναι γραμμένο,
Γέριχο κι' άπ' τή φύση άδικημένο,
Πώς νά φτάσει στο πέταμα πουλί;
Κι' άπ' τή χολή του ή ζήλεια ξεχειλίζει
Κι' άδιάκοπα από τότες σαλιαρίζει
Θαρρώντας πώς σκαρόνει . . . κριτική.

ΕΙΡΗΝΗ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

ΓΟΕΤΗΕ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

(Πράξη Α'. Σκηνή Δ'.)

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ (μόνη).

Ἔχεις γνέφια, καλόγνωμη σώστρα,
 ποῦ ἀκριμάτιστα θύματα σκέπεις,
 καὶ ἀπ' τὰ χέρια τῆς Μοίρας τὰ χάλκινα,
 μὲ γοργαῖς τῶν ἀνέμων πνοαῖς
 τὰ περνᾷς ἀπ' τὰ κύματ' ἀνάερα
 καὶ ἀπὸ ἀπέραντα πλάτη στεριᾷς.

Εἶσαι σοφὴ καὶ τὰ μέλλοντα σὺ προγνωρίζεις·
 οὔτε ποτὲ περασμένα γιὰ σένα περνοῦν·
 Καὶ ἔς τοὺς ἀνθρώπους σου ἐπάνω τὸ βλέμμ' ἀναπαύεις,
 ὅπως τὸ φῶς σου, ζωὴ τῶν νυχτῶν, ἐξουσιάζει
 κ' ἤσυχον ἐπάνω ἔς τὴ γῆ βασιλεύει παντοῦ.

Ὦ, τὰ χέρια μου μάκρανε ἀπ' αἶμα !
 Ποτὲ τύχη δὲν φέρνει καὶ εἰρήνη·
 τοῦ τυχαίως σφαγμένου τὸ φάντασμα
 καρτερεῖ νὰ ἴθουν ὄραις κακαῖς
 ἔς τὸν πικρὰ λυπημένο φονέα του,
 ὡς ποῦ ξάφνου τὸν σκιάζει δεινά.

Τὶ τὰ παντοῦ σκορπισμέν' ἀγαθὰ τῶν ἀνθρώπων
 γένη ἀγαποῦν οἱ θεοί, ἔς τὴ φθαρτὴ τους ζωὴ
 πρόσκαιρο μάκραιμα δίδουν, καὶ πρόθυμ' ἀφίνοῦν
 κάμποσον ἀκόμη καὶ αὐτοὺς τὴ φαιδρὴ ν' ἀπολαύσου
 φεγγαβολὴ τοῦ ἀθανάτ' οὐρανοῦ των μαζῆ,

(Ἀνέκδοτη μετάφραση ΝΙΚ. ΚΟΓΕΒΙΝΑ)

ΧΑΜΕΝΑ ΝΕΙΑΤΑ;

Τὸ βραδάκι ἡ γρηῃὰ Φρόσω ἐκατέβαινε στὸ μικρὸν κήπο ποῦ
 ἐγυροκλειοῦσε τὸ φτωχικό της καὶ πλέκοντας τὴν κάλτσα της
 ἐπερίμενε τὸ βασίλειμα τοῦ ἡλιοῦ. Χρόνια ἐπεράσανε ἀπὸ τὴν
 ἡμέρα ποῦ τὴν εἶχανε προδοθήσει στὸ χωριὸ αὐτὸ καὶ τώρα ζα-
 ρωμένη, ἀδύνατη, εὔρισκε ζωὴ καινούρια στὲς θύμησες τῆς
 νεότητος.

Μὲ δγδοῆντα χειμῶνες στὴ βράχη χαμογελάει στὰ δροσερὰ βλα-
 στάρια, ποῦ τῆς χαρίζουνε τὴν ἔγνοια τους καὶ τὴν γλυκομαλώ-
 νουν, πῶς τόσο λίγο προσέχει τὴν υγεία της καὶ μένει ἀναμιμα
 φωτιῶν ἢ ἀνέγνωμη στὴν ὑγρασία.

Ἀγκαλιάζοντας μὲ κόπο τὸ πρῶτον ἀνίσυχο ἀγγονάκι ποῦ
 βρίσκει μπροστά της, κινεῖ μὲ πρόθυμη ὑπακοή ἡ γρηῃὰ γιὰ τὴ
 φτωχὴ της γωνιά, ὅπου φωτολούζει παλῆδ κόνισμα τῆς Παρθένας
 χλωμὴ λάμπη καντυλιοῦ, ποῦ φαίνεται νὰ βρωτάη: ἀπὸ τοὺς δυὸ
 ποιὸς θὰ πρωτοσβύσῃ;

Τέτοια ὅπως τὴ βλέπει κανεὶς σήμερα τὴν καλὴν προσοτή, ποιὸς
 θὰ μπορούσε νὰ φανταστῆ, πῶς ἔχει καὶ αὐτὴ τὴν ἱστορία της;
 Στὸν κόσμον ποῦ ζοῦμε τὰ μνημεῖα τῆς Ἀρετῆς εἶναι ὀλιγοδού-
 ρητα. Κανεὶς δὲ γνοιάζεται νὰ θυματίξῃ στὰ φτωχὰ γεράματα
 τὴν τίμια νεότη. — Ὁμορφονιά στὸν καιρὸ της, μὲ κατάσπρον λαμιῶ,
 χαριτωμένη, μὲ δυὸ ἡλιοκλειμένα μάτια, μὲ λιγερὸ κορμί, εἶχε
 γι' αὐτὴνε χάσει τὸ μυαλό του πλούσιος ἄντρας γειτόνισσας κυ-
 ρᾶς. Χωρὶς τὴν τιμιότητα τῆς καλλονῆς αὐτῆς, ποιὸς ξέρει πόση
 συμφρορὰ θὰ εἶχε πλακώσῃ τότε τὸ εὐτυχισμένο σπίτι. Ἀλλὰ ἡ
 Φρόσω, ἐνάρετη ὅπως ἦτανε, γιὰ νὰ τιμήσῃ τὸ στεφάνι της, ἔκα-
 με τὸ ἕνα της μὲ τὴν γειτόνισσα, σύμφωνες καὶ οἱ δυὸ ἐπνίξανε τὸ
 πάθος τοῦ ἀπιστοῦ ἄντρα καὶ ἄθελα τὸν ἔφεραν στὸν ἴσιον δρόμον.
 Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο ἀκούμπησε τὸ εὐλογημένο κεφάλι στὸ προσ-
 κέφαλον τῆς ἀρετῆς καὶ γλυκὰ ἀποκοιμήθηκε.

Στὸ σούρουπον τῆς ζωῆς ὅταν ἀνοιξε τὰ μάτια: «Κάμε τώρα μο-
 νάχη σου» τῆς εἶπε ἡ Ἀρετὴ «κανεὶς πλὴν δὲ σὲ πειράζει».

Ἔτσι τὰ βαθεῖα γεράματα, σκεβρώνουν σήμερα μίαν ὑπαρξὴν
 ποῦ δὲν ἐχάρηκε τὸν πλοῦτον τῆς νεότητος, κι' ἄλλου δὲ βρίσκουνε ἀνά-
 παψη παρὰ σὲ μίαν ἐκφραση σεβασμοῦ, ποῦ φέρνει ἀπὸ μακρυνὰ
 ἢ ἀτονισμένη θύμησιν ἀπὸ τοὺς λίγους, ὅσοι ποῦ ἀκόμα δὲν κατεβή-

κανε στὸν τάφο.

«Καὶ ἦτανε ὠμορφη πολὺ;» βρωτάει τὲς παλαιῆς τῆς γειτονιάς ἢ μία καὶ ἡ ἄλλη.

«Νεράιδα, κοπέλλες μου, ἦτανε ἡ Φρόσω, ὠμορφιά ἀφάνταστη ἀλλὰ . . . τιμὴ διαμάντι.»

Καὶ ἡ ἱστορία τῆς πλοῦσιας κυρᾶς, μὲ τὴν παινεμένη φτωχὴ ὠμορφονιά, ξεπετιέται ἀπὸ τὴν καμπούλα τῆς περασμένης ἐποχῆς, σὰν τὸ φῶς τὸ γλυκὸ ποῦ ξανοίγει σὲ συγνεφιασμένο μολυβένιον οὐρανὸ ἀνέλπιστ, φεγγάρι!

Τίμα ἀληθινὰ ἐστάθηκε καὶ ὅσο παίρνει σεβαστὴ ἡ γρηᾷ Φρόσω μὲ τὸν ἄντρα τῆς, ὅπως θέλει ὁ Θεὸς καὶ μὲ φρόνιμα νειάτα. Σήμερα στὰ γεράματά τῆς συλλογιέται πῶς θ' ἀφήσει ἀπροστάτευτα παιδιὰ, ἡγγόνια βασανισμένα. Στὴ φτώχεια ποῦ παραδέρνει τὸ τίμιο σπῖτι, γύρω ἀπὸ τὰ μισοσδυμένα τῆς προεστῆς μάτια, φτερουγίζει ἄμοιρη ἐλπίδα καταφύγιο μοναχικὸ τοῦ φτωχοῦ ποῦ ἀναστενάζει.

«Μία ὠμορφιά ἀνώφελα χαμένη» ἐκρυφολέγανε κάποιες ποῦ τὴν εἶχανε γνωρίσει στὰ καλά τῆς· «ἐπέρασε τὴ ζωὴ τῆς δλάκερη μὲ βάσανα, μὲ πόνους, μὲ μόνη τῆς χάρη τὸν ἄκαρπο σεβασμὸ τοῦ κόσμου».

Νᾶναι σήμερα εὐχαριστημένη ἀπὸ τὴν ἀχαμνὴ αὐτὴ ἀπόλαυση;

Ὅταν ἀξέγνοιαστα ἡ γρηᾷ ἀπίθωνε τὴν κάλτσα στὰ γόνατά τῆς καὶ ἀνεβάζοντας τὰ γυαλιά τῆς στὸ μέτωπο τὸ ὠχρὸ, ἐπλάνευε τὰ θολὰ μάτια στὸν οὐρανὸ, μὴν ἀποζήταε καὶ αὐτὴ κάποια κρυφὴ ἀπόκριση στὲς ἀπρεπες σκέψεις ποῦ ξεχειλίζε ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἡ γειτονιά;

A. I. ΜΑΝΟΥΣΟΣ

HEINE

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ὅταν στὰ μάτια σέ θεωρῶ,
Μοῦ παύει ὁ πόνος κι' ὁ καῦμός,
Κι' ὅταν στὸ στόμα σέ φιλῶ
Γιαμένος εἶμαι καὶ γερός·

Κι' ὅταν στὰ στήθη σου ἀκουμπῶ
χαρὰ οὐρανοῦ μὲ πλημμυρᾶ·
Μὰ ὅταν μοῦ λές· «Ἐσέ ἀγαπῶ,»
Πρέπει νὰ κλαίω πικρά, πικρά!

Μεταφρ. Κ. Θ.

ΤΟΡΚΟΥΑΤΟΥ ΤΑΣΣΟΥ

ΕΛΕΥΘΕΡΩΜΕΝΗ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ

(Ἔσμα Β'. στρ. 1—53)

Ἐνῶ ἐτοιμάζει ὁ οὐβερὸς τύραννος τ' ἄρματά του,
Μόνος ὁ Ἰσμένοσ μιὰν αὐγὴν ἐπρόβαλε μπροστά του·
Ὁ Ἰσμένοσ ὁποῦ δύναται, ἀπὸ τὴν ἔρημ ἀγκάλη
Τοῦ τάφου του, δλοζώντανο σῶμα νεκρὸ νὰ βγάλῃ.
Ὅταν ὁ Ἰσμένοσ μυστικὰ τραγουδία μουρμουρίζει,
Τρέμει ἔς τὸν Ἄδη ὁ Πλούτωνας, ἡ ἄβυσσος βουίζει,
Κι' ὅταν στὸ νοῦ του μελετᾷ ἐπιβουλὰς καὶ φόνους,
Στέλνει στὸν κόσμο, σὰν πιστοὺς δούλους του, τοὺς δαιμόνους.
Αὐτὸς ἐστάθη Χριστιανὸς καὶ Τοῦρκος τώρα ἐγίνῃ,
Ἄλλὰ ταῖς πρώταις τελεταῖς, πῶμαθε, δὲν ἀφίνει·
Καὶ μάλιστα πολὺ συχνὰ ταῖς δύο θρησκείαις ἐνόει,
Γιὰ νὰ μορεῖ κατάρατους σκοποὺς νὰ κατορθόνῃ·
Καὶ τώρα ἀπ' ταῖς κατάμαυραις σπηλαιῖς, ὅπου κρυμμένος
Ἦτον ἔς τῆς ἄγριας κόλασης ταῖς τέχνας βυθισμένος,
Ἦλθε νὰ πῆ τοῦ βασιλιᾶ τὴν ἐδικὴ του γνώμη,
Ἐνὸς κακούργου σύμβουλος χειρότερος ἀκόμη.

«Βασιλέα» τοῦπε «τοὺς ἐχθροὺς γρηγόρα ἐδῶ θὰ ἰδοῦμε·
Σὰν ἄντρες ἄς προβλέψουμε νὰ τοὺς ἀντισταθοῦμε·
Τοὺς ἀνδρειωμένους καὶ θεὸς καὶ κόσμος θὰ βοηθήσουν·
Θαύματα ἔκαμες ἐσύ, κι' ἂν ὅλοι σ' ἀκλουθήσουν,
Ἄν, καθὼς πρέπει, ἀγωνισθοῦν οἱ πρῶτοι τοῦ στρατοῦ σου,
Τοῦτε τὸ χῶμα θὰ γενῆ τάφος εἰς τοὺς ἐχθροὺς σοι·
Στὰ ἔργα καὶ στὸν κίνδυνον ἦλθα νὰ λάβω μέρος,
Καὶ ἄς εἶμαι τώρα, ὡς μὲ θεωρεῖς, ἀδύνατος καὶ γέρος·
Ἄλλ' ὅ,τι πείρα παλαιὴ δύναται νὰ διδάξῃ
Καὶ κρυφὴ τέχνη μαγικὴ, ὅλα θὰ βάλω εἰς πράξῃ.
Οἱ ἄγγελοι, ἀπὸ τοῦρανοῦ τὰ ὕψη οἱ ἐξωρισμένοι,
Μ' ἐμᾶς θέλει ἦναι, ὑπόσχομαι, ἔς τὸν πόλεμο ἐνωμένοι·
Καὶ πρῶτα ἀπ' ὅλα, βασιλιᾶ, τώρα θὰ σοῦ ἐξηγήσω
Τὸ πῶς καὶ ποῦθε μελετῶ τὰ μάγια μου ν' ἀρχίσω.
Στὴν ἐκκλησιᾷ τῶν Χριστιανῶν, κάτου βαθειὰ σκαμμένο
Εἶναι ἓνα ὑπόγειο κ' εἰς αὐτὸ τὸ κόνισμα κρυμμένο
Ἐκείνης, ποῦ στοχάζονται ἐνὸς θεοῦ μητέρα,
Π' ἀνθρώπος ἐγεννήθηκε κ' ἐθάφτη ἐδῶ μιὰ μέρα.

Φωτίζει αυτό τὸ κόνισμα μία ἄσβυστη λαμπάδα·
 Τριγύρου σκέπασμα πυκνό· καὶ γύρω στήν ἀράδα
 Τ' ἄμετρα καὶ πολύτιμα τάματα κρεμασμένα,
 Πῶχουν οἱ εὐκολόπιστοι ἔς αὐτὴν ἀφιερωμένα.
 Σὺ πρέπει μὲ τὸ χέρι σου τὸ κόνισμα ν' ἀρπάξης,
 Εἰς τὸ τζαμί σου νὰ τὸ πᾶς κ' ἐκεῖ νὰ τὸ φυλάξης·
 Τὸν Ἄδη ὡς τόσο ἐγὼ νικῶ, κ' ὥστε ἐκεῖ μέσα μείνη,
 Μέγα μυστήριο! φύλακας τῆς χώρας μας θὰ γίνῃ,
 Κ' ἐδὼ ποτὲ δὲ θὰ φανῇ Χριστιανικὴ σημαία.»
 Ἔτσι εἶπε καὶ κατάπεισε τὸν ἄγριο βασιλέα
 Ποῦ τρέχει εὐθὺς εἰς τὸ ναό, τοὺς ἱερεῖς βιάζει
 Καὶ τὴν εἰκόνα τὴν θεϊκὴν ὁ ἀσεβῆς ἀρπάζει·
 Κ' ἐκεῖ τὴν φέρνει, ὅθεν αὐτοὶ μὲ ψεύτικη λατρεία
 Συχνὰ ἐρεθίζουν τοῦ θεοῦ τὴν ἄπειρη εὐσπλαχνία.
 Σιμόνει ὁ θεομίσητος μάγος εἰς τὴν Παρθένα
 Καὶ μουρμουρίζει σκοτεινὰ λόγια καταραμένα.
 Ἄλλ' ὅταν πάλε τῆς αὐγῆς ἐπρόβαλε τὸ ἄστέρι,
 Μάταια νὰ βρῆ τὸ κόνισμα ζητάει ἔς ὅλα τὰ μέρη
 Ὁ φύλακας τ' ἀκάθαρτου ναοῦ καὶ τρομασμένος
 Εἶδοποιεῖ τὸ βασιλιά, ποῦ καταθρυμωμένος
 Νομίζει ὅτι Χριστιανὸς τὸ χέρι ἀπ' ἐκεῖ κλεμμένο
 Μέσα στὰ βάρη τῆς νυκτός, καὶ τὸ βαστάει κρυμμένο.
 Ἄν ἔργο ἀνθρώπου ἢ τυράνου ἐστάθη, ὅπου δὲν θέλει
 Ἡ θεία εἰκόνα τῆς Ἀγνῆς, ποῦ προσκυνοῦν οἱ Ἀγγέλοι,
 Ἐς τὸν τόπο τὸν ἀκάθαρτο τῆς ἀπιστίας νὰ μείνῃ,
 Ἀκόμη ὡς τώρα φανερὸ ἔς τὸν κόσμον δὲν ἐγίνῃ·
 Ἄλλ' εἶναι ἔχρῃος χριστιανικὸ καθέννας νὰ λογιᾶζῃ
 Ὅτι εἶναι πάντα τυράνου τὰ ἔργα ποῦ θαυμάζει.
 Ὁ βασιλέας ἀνήσυχος προστάζει νὰ ἐρευνήσουν
 Ἐς ταῖς ἐκκλησιαίς, ἔς ταῖς κατοικίαις, τόπο νὰ μὴν ἀφήσουν·
 Κ' εἰς ὅποιον κορύψη τὴν κλοπῆ, ἢ εὐθὺς τὴν φανερώση
 Θάνατο ὑπόσχεται φρικτόν, ἢ ἀνταμοιβὴ νὰ δώσῃ.
 Καὶ ὁ μάγος μὲ ταῖς τέχναις του παντοῦ τὸ βλέμμα χώνει,
 Ἄλλ' ὁ θεὸς τοῦ Ἀγαρηνοῦ τοὺς κόπους ματαιώνει.
 Ἀφοῦ πλέον εἶδε ὁ βασιλιάς ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ μάθῃ
 Ποῖος ἀπὸ τόσους Χριστιανούς ὁ ἔνοχος ἐστάθη,
 Μίσος βαρὺ τὸν ἀναψε κ' ὅλος φλογοβολάει
 Ἀπὸ τὸν ἄμετρο θυμὸ· νὰ ἐκδικηθῆ ζητάει.
 «Ἄν» λέγει «ὁ φταίστης ἔμεινε ἔς τὴν ἔρευνα κρυμμένος
 Μ' ὄλην τὴν ἄπιστη φυλὴ θὰ πέση σκοτωμένος.

Ὁ ἔνοχος νὰ μὴ σωθῆ, καὶ ὁ δίκαιος ἄς πεθάνῃ·
 Ἄλλὰ τί λέγω; δίκαιος ποῖος ἀπ' αὐτοὺς ἐφάνῃ;
 Φταίσταις εἶναι ὅλοι, ἐπίβουλοι, τρέμουν τὴ δύναμή μας,
 Ἄλλὰ κατάκαρδα μισοῦν τὴν ἐνδοξὴ φυλὴ μας.
 Καὶ ἄν ὅλοι δὲν ἐτόλμησαν τώρα νὰ συνομώσουν,
 Τὸ παλαιὸν ἀμάρτημα μὲ νέα ποινὴ ἄς πληρώσουν.
 Ἐμπρός, πιστοὶ μου, ὁρμήσετε, τί καρτερεῖτε; Ἀδράξτε
 Ἄσβεστη φλόγα καὶ σπαθιά, καὶ κάψετε καὶ σφάζτε.»
 Ἔτσι εἶπε· καὶ τὰ λόγια του γλήγορα σὰν τ' ἄερί
 Ἐς ὅλα μὲ μιᾶς ἀντήχησαν τῶν Χριστιανῶν τὰ μέρη·
 Βλέπουν αὐτοὶ τὸ θάνατο, τρέμουν, ἀλλὰ γνωρίζουν
 Τὸν τύραννο καὶ οὔτε εἰς φυγὴ, οὔτε σὲ δάκρυα ἐλπίζουν.
 Καὶ μ' ὄλον τοῦτο δὲν τολμοῦν ν' ἀντισταθοῦν ἔς τὴ βία,
 Ἄλλ' ὅθε δὲν τὴν πρόσμεναν τοὺς ἦλθε ἡ σωτηρία.
 Ἦτον ἀνάμεσα ἔς αὐτοὺς κόρη ἐκλεκτή, γενναία,
 Ἐς τοὺς λογισμοὺς βασίλισσα, σὰν ἄγγελος ὥραία·
 Τὸν ἐπαινον ἀπόφευγε, τὰ κάλλη δὲν ψηφοῦσε,
 Ἀστόλιστη παρὰμερα καὶ μοναχοῦλα ἔξουσε.
 Ἄλλὰ δὲν εἶναι φύλαξ, δὲν εἶν' ταπεινοσύνη,
 Ὅπου νὰ κάμῃ ἀγνώριστη τόση εὐμορφία νὰ μείνῃ.
 Ἡ ἀγάπη τὴν φανέρωσε ἔς ἀγένειο παλληκάρι,
 Ποῦ ἐλάτρευσε τῆς κορασιάς τὰ κάλλη καὶ τὴ χάρη.
 Ἡ ἀγάπη παντοδύναμη, ποῦ τότε μᾶς σφαλίζεις
 Τὰ μάτια, πότε ὀλάνοικτα παντοῦ μᾶς γαυρίζεις
 Καὶ κάνεις τοίχους δυνατούς, ἐμπόδια, νὰ περάσῃ
 Καὶ σταῖς κρυμμέναις κατοικίαις τῆς παρθενιάς νὰ φθάσῃ·
 Ὀλίन्दος αὐτὸς κράζεται κ' ἐκείνη Σωφρονία,
 Ἔχουν κ' οἱ δύο τους τὴν αὐτὴ πατρίδα καὶ θρησκεία.
 Σεμνὸς αὐτός, ὅσο ὠμορφη ἢ κόρη π' ἀγαπάει,
 Πολὺ ποθεῖ, λίγο θαρρεῖ, τίποτε δὲ ζητάει,
 Ἡ δὲν εἰξεύρει, ἢ δὲν τολμᾷ ν' ἀνοίξῃ τὴν καρδιά του·
 Καὶ αὐτὴ δὲν βλέπει ἢ ἀδιάφορα θωρεῖ τὸν ἔρωτά του.
 Ὡστε μὲ νοῦ καὶ μὲ καρδιά ἔς αὐτὴν ἀφιερωμένος
 Ἔμεινε πάντα ἢ ἀγνώριστος ἢ παραμελημένος.
 Ὡστόσο ἀκούσθη ποιά φθορὰ τοὺς Χριστιανούς προσμένει
 Καὶ ἡ κόρη, μεγαλόψιχη ὅσο χαριτωμένη,
 Πῶς νὰ τοὺς σώσῃ μελετᾷ· παλεύουν μὲς τὸ νοῦ της
 Παρθέναις αἰσθημα σεμνὸ καὶ ἀγάπη τοῦ λαοῦ της.
 Νικᾷ, χωρὶς τὴν ἐντροπὴ νὰ χάσῃ, ἢ γενναιότης,
 Καὶ τούτῃ γίνεται σεμνή, καὶ τολμηρὴ ἢ σεμνότης.

Ἡ κόρη βγαίνει μεταξύ ἑς τᾶμετρο πλήθος μόνη·
 Δὲν κρύβει αὐτὴ τὰ κάλλη της καὶ δὲν τὰ φανερώνει.
 Κάτου τὸ βλέμμα, τὸ κορμὶ ἑς τὸν πέπλο τυλιγμένο,
 Καὶ προχωρεῖ μὲ φέρσιμο σεμνὸ καὶ ἀνδρειωμένο,
 Ὡστε γλυκοκυττῶντας τὴν καθένας ἀμφιβάλλει,
 Ἄν τέχνη ἢ φύση ἐστόλισαν τ' ἀγγελικά της κάλλη·
 Ἀμελημένα πλειότερο λάμπουν τὰ θέληγτρά της,
 Ποῦ φύση, ἀγάπη κι' οὐρανὸς ἔνωσαν ἑς τὴ θωριά της.
 Ἐνῶ ὅλοι γύρω τὴν κυτοῦν, ἀδιάφορη περνᾷ
 Καὶ προχωρεῖ περήφανη, ἑς τὸν βασιλέα νὰ πάη·
 Φλόγες ὀργῆς τοῦ ἀναβαν τὴν ὄψη, ἀλλὰ σιμόνει
 Ἄφοβα ἡ κόρη καὶ σ' αὐτὸν τὸ βλέμμα προσηλόνει.
 «Παρακαλῶ, χαλίνωσε,» τοῦ λέγει, «τὸ θυμὸ σου,»
 Νὰ σεβασθῆ τοὺς Χριστιανοὺς πρόσταξε τὸ λαὸ σου.
 Ἦλθα μὲ θάρρος, βασιλιᾷ, γιὰ νὰ σοῦ φανερώσω
 Ποῖος εἶν' ὁ φταίστης, ποῦ ζητᾷς, καὶ νὰ σ' τὸν παραδώσω».
 Ἡ τόλμη καὶ τὰ κάλλη της, πῶλαμψαν ξάφνου ἔμπρός του,
 Ἐθάμπωσαν τὸν βασιλιᾷ καὶ ἡμέρωσε ὁ θυμὸς του.
 Καὶ ἂν ἦθελ' ἔχη φέρσιμο πλεὶο ταπεινὸν ἐκείνη,
 Ἡ αὐτὸς γλυκότερη καρδιά, ἔμπρός της θᾶχε κλίνει·
 Ἄλλ' ἂν ἡ ἀγάπη δύναται ὅλα νὰ κατορθώση,
 Δύο ὑπερήφαναις καρδιαῖς δὲν εἰμπορεῖ νὰ ἐνώση.
 Ἄν ὄχι ἀγάπη ἀληθινὴ τὴν ἀγριά του φύση,
 Ὁ θανμασμὸς εἰμπόρεσε γιὰ λίγο νὰ νικήση.
 Λέγει τῆς κόρης, «Μίλησε, τὰ πάντα διηγῆσου.
 Ἰδοῦ, προστάζω ἀπείρακτοι νὰ μείνουν οἱ δικοὶ σου».
 Κ' ἐκείνη, «Ἐμπρός σου βρίσκεται ὁ φταίστης, τούτα μόνον
 Τὰ χέρια ἐπῆραν, βασιλιᾷ, τὴν θανμαστὴν εἰκόνα·
 Ἐγὼ ἔμαι κείνη ποῦ ζητᾷς, τιμώρησέ με ἐμένα».
 Ἔτσι νὰ σώση βούλεται τοὺς ἄλλους ἢ παρθένα·
 Ἐνδοξη ἀπάτη! Σ' ἔπλεξεν ἕνα σεμνὸ κοράσι·
 Ποῖα ἀλήθεια θέλει δυνηθῆ ἑς τὸ ὕψος σου νὸ φθάση;
 Ὁ τύραννος ἀμφίβολος μένει συλλογισμένος
 Καὶ μ' ὅσα κι' ἂν ἀγοοίκησε δὲν φαίνεται ὠργισμένος.
 «Τώρα» τῆς λέει «φανερώσε μὲ θάρρος τὴν ἀλήθεια,
 Ποιὸς, πέ μου, σ' ἐσυμβούλευσε, ποιὸς σοῦδωσε βοήθεια;»
 «Κανείς, ἡ δόξα ἠθέλησα νὰ μείνη ὅλη δική μου·
 Τὸν νοῦν μου ἐσυμβούλευθηκα κ' ἔπραξα μοναχῆ μου».
 «Λοιπὸν ἑς ἐσένα μοναχῆ» ὁ τύραννος τῆς λέει,
 «Θὰ ξεθυμᾶνω τὴν ὀργὴ ποῦ τὴν καρδιά μου καίει».

Κ' ἐκείνη· «Ὁρθὴ τὸ στόμα σου κρίση μοῦ φανερόνει
 Ἐλαβα μόνη τὴν τιμὴ πρέπει νὰ πάθω μόνη».
 «Ποῦ ἔκρυψες τὸ κόνισμα;» τῆς λέει μ' ὀργή· κ' ἐκείνη
 «Τὸ ἄκαψα» λέγει «Ἀγαρηνοῦ χέρι μὴν τὸ μολύνη·
 Τὸ κόνισμα ἢ τὸν ἔνοχο νὰ βρῆς εἶναι σκοπὸς σου;
 Ἐκεῖνο πλέον δὲν θέλει ἰδῆς καὶ τούτος εἶν' ἔμπρός σου.
 Ἄλλ' ἔγκλημα δὲν ἔπραξα καὶ δὲν εἶν' ἀδικία
 Τὸ πρᾶγμα νὰ ξαναπαρθῆ, ποῖ ἄρπαξεν ἡ βία».
 Τούτα τὰ λόγια ἀντήχησαν βαθεῖα μὲς τὴν καρδιά του
 Καὶ μῖσος ἀναψαν φρικτὸ καὶ λογισμοὺς θανάτου.
 Καὶ ἂν τέτοια κόρη δὲν μπορεῖ συμπάθεια νὰ κινήση
 Τίποτε πλέον ἀγνή ψυχὴ καὶ χάρη ἄς μὴ ἐλπίση.
 Ὁ ἔρωτας ἀνώφελα ζητᾷ νὰ καταβάλῃ
 Μία τόσον ἄσπλαχνην ὀργὴ μὲ τὰ θεϊκά της κάλλη.
 Τὴν κόρη καταδίκασε ἑς ταῖς φλόγες ν' ἀπεθάνη
 Ὁρμοῦν ἀπάνου της, καὶ ποιὸς τὸ κάλυμμα τῆς βγαίνει,
 Ποιὸς μ' ἄλυσαις τὰ τρυφερὰ χέρια σκληρὰ τῆς δένει,
 Κ' ἐκείνη στέκει σιωπηλὴ δὲν εἶναι τρομασμένη·
 Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἐταράχτηκεν ἡ πρώτη της γαλήνη,
 Τὸ πρόσωπό της ὄχι ἀχνὸ λευκότερο εἶχε γίνει.
 Ἡ εἶδησις ἡ φοβερὴ γύρου παντοῦ ἐγροικήθη
 Καὶ ὁ Ὀλίνδος ἔτρεξεν ἐκεῖ μὲ τοῦ λαοῦ τὰ πλήθη.
 Γνωστὸ τὸ πρᾶγμα καὶ ἀγνωστὸ ποῖα κόρη κινδυνεύει,
 Φοβήθηκε μὴν εἶναι αὐτὴ ἐκείνη ποῦ λατρεύει.
 Καὶ μόλις τὴν ἐξάνοιξε, φθάνοντας ἔμπροστά του,
 Ποῦ ἀλύπητα τὴν ἔσερναν ἑς τὸν τόπο τοῦ θανάτου,
 Σπρώχνει τὰ βήματα μ' ὀρμὴν, ὁ νοῦς του σκοτεινιάζει·
 «Δὲν εἶναι ἐκείνη ποῦ ζητᾷς» τοῦ βασιλέως φωνάζει·
 «Αὐτὴ κανχᾶται σὰν τρελλή· πῶς ἦθελε τολμήση
 Ἄπραγη κόρη φύλακες κ' ἐμπόδια νὰ νικήση;
 Ἐγὼ ἔμαι ὁ φταίστης ποῦ ζητᾷς· ἐκείνη σ' ἀπατοῦσε».
 (Τόσο τὴν κόρη ἐλάτρευε ποῦ δὲν τὸν ἀγαποῦσε!)
 «Ἐγὼ ἑς τὰ βάθη τῆς νυκτὸς ἀνέβηκα ἑς τὰ μέρη
 Ἄπ' ὅθε μπαίνει στὸ τζαμί ὁ ἥλιος καὶ τ' ἀέρι,
 Περιῶντας τόπους δύσκολους καὶ ἀνάβατους εὐρῆκα
 Πολὺ ψηλὰ ἐν, ἀνοιγμα στενὸ καὶ κεῖθε ἐμπῆκα.
 Γιὰ μὲ ἡ τιμὴ καὶ ὁ θάνατος ἐδῶ εἶναι ἐτοιμασμένα·
 Ἡ βαρεῖαις ἄλλοις γιὰ μέ, ἡ φλόγα αὐτῆ γιὰ μένα».
 Ἡ κόρη ἀναστενάζωντας τὰ βλέμματα σηκώνει
 Καὶ σπλαγχνικὰ ἑς τὸ πρόσωπο τοῦ νέου τὰ προσηλόνει.

«Τί ἤλθες;» τοῦ λέγει «δυστυχῆ; Ποιὰ μοῖρα ἐδῶ σέ φέρνει;
Τί λογισμὸς παράξενος, ἢ τί μανία σέ σέρνει;
Ν᾽ ἀντισταθῶ στὸν τύραννο μήπως ἐγὼ δὲν φθάνω;
᾽Οχι δὲν τρέμω, οὔτε ζητῶ συντρόφους νὰ πεθάνω».

Εἶπε καὶ τὴν ἀπόφαση τοῦ νέου δὲν μεταβάλλει·

Ἄνδρεία καὶ ἀγάπη πολεμοῦν, ὧ δοξασμένη πάλη!
Καθένας τους τὸν θάνατο νίκης βραβεῖο νομίζει,
Μόνος νὰ λάβῃ τὴν ποινὴν καθένας τους πασχίζει.
Ἄλλὰ τ' ἀνδρεία φρονήματα, τὰ λόγια τὰ γενναῖα,
᾽Οργίζουν περισσότερο τὸν ἄγριο βασιλέα,
Καὶ πόθο ἐκδίκησης φρικτῆς μες τὴν καρδιά του ἀνάβουν.
«Πιστεύω» λέγει «κ' εἰς τοὺς δυὸ κ' οἱ διὸ τὴν νίκη ἄς λάβουν».
Κάνει ἓνα νεῦμα καὶ με μιάς πολλοὶ περικυκλόνουν
Τὸν νέον καὶ μ' ἄλλοις βαρειαῖς ἀλύπητα τὸν ζώνουν.
Ράχη με ράχην ἔδωσαν τοὺς δυὸ στὴν ἴδια στήλη,
Γροικαίει καθένας, δὲν θεωρεῖ τ' ἀγαπημένα χεῖλη.
Ἀνάβει γύρω ἢ τρομερὴ φλόγα, σπιθοβολαίει,
᾽Όταν ὁ νέος με θλιβερὸ παράπονο ἀρχινάει·
«Εἶν' τοῦτα» λέγει «τὰ δεσμὰ ποῦ ἐπρόσμενα νὰ ἐνώσουν
Ταῖς δυὸ ζωαῖς μας καὶ χαρὰς ἀμετρὰς νὰ μᾶς δώσουν;
Εἶν' τοῦτη ἢ φλόγα, πῶλπιζα ν' ἀνάψῃ τὴν καρδιά σου;
Θωρῶντας πόσο ἐλάτρευα, κόρη, τὴν ὠμορφιά σου,
Ἄλλαις μᾶς ἔταξε χαρὰς ἢ ἀγάπη καὶ ἄλλα δῶρα
Καὶ ἄλλα μοῖρα τρομερὴ μᾶς ἐτοιμάζει τώρα.
Αὐτὴ, ποῦ μᾶς ἠθέλησε πάντοτε χωρισμένους,
Μᾶς θέλει τώρα σὲ σκληρὸ θάνατον ἐνωμένους.
Ἐγὼ δὲν κλαίω τὴν τύχη μου, μόνον τὴν ἐδικὴ σου
Καὶ μοῦ εἶναι ὁ θάνατος γλυκὸς πεθαίνοντας μαζὶ σου.
᾽Ω εὐτυχισμένε θάνατε, ὧ πόνοι εὐτυχισμένοι,
Ἄν τὴν ζωὴν ἀφήσωμε κ' οἱ δυὸ μαζὶ ἐνωμένοι
Στῆθος με στῆθος, τὴν γλυκειὰ πνοή σου νὰ γροικήσω
Καὶ τὸν στερνὸ μου στεναγμὸ ἔς τὰ χεῖλη σου ν' ἀφήσω»,
Τοῦτα τὰ λόγια κλαίοντας ἐπρόφερε· κ' ἐκείνη
Τὸν συμβουλεύει σπλαχνικά, παρηγοριὰ τοῦ δίνει·
«Τῆς γῆς» τοῦ λέει, «τοὺς λογισμοὺς εἶναι καιρὸς ν' ἀφήσῃς,
Ταῖς ἁμαρτίαις σου νὰ σκεφθῆς καὶ νὰ μετανόησῃς·
Καὶ ἂν ἡ ψυχὴ σου δύναμῃ ν' ἀντισταθῇ γυρεύει,
Θυμήσου ὅτι εἶν' ἓνας Θεός, ποῦ τοὺς καλοὺς βραβεύει·
Εἰς τ' ὄνομά του ὑπόφερε καὶ σὺ τὰ βάσανά σου
Καὶ ὑψώσε ἴσ' τὸ θρόνονο του με θάρρος τὴν καρδιά σου».

Κύττα ψηλὰ τὸν οὐρανόν, ὅλος φεγγοβολαίει
Καὶ φαίνεται μᾶς προσκαλεῖ καὶ μᾶς παρηγοραίει».

Σηκόνουν θρήνους δυνατοὺς τὰ πλήθη τῶν ἀπίστων·
Κλαῖν κ' οἱ πιστοὶ με σιγαλὸ τὸν ἦχο τῆς φωνῆς των.
Καὶ ὁ τύραννος, ὁποῦ σκληρὸς καὶ ἄπικτος πάντα ἐστάθη,
Κάτι ἀσυνείθιστο γροικᾷ μες τῆς καρδιᾶς τὰ βάθη.
Ἄλλ' ὅτι πρέπει ἀκλόνηστος νὰ μείνῃ συλλογιέται
Καὶ ἄλλοῦ στρέφει τὰ βλέμματα, παράμερα τραβιέται.
Σὺ μόνῃ ἀδιάφορη θεωρεῖς ὅσους πονοῦν γιὰ σένα
Κ' ἐνῶ ὅλοι κλαίγουν καὶ θρηνοῦν, ἐσὺ δὲν κλαῖς, παρθένα.
Ἄλλὰ ἴδου πολεμιστῆς ὠραίας θεωρίας προβαίνει,
Ξένος μακρῶστε φαίνεται κ' ἡ ἀρματοσιά του ξένη.
Τὴν τίγρη ποῦ ἔχε στὴν κορφή τῆς περικεφαλαίας
᾽Όλοι κυττοῦν· περίφημο σύμβολο τῆς γενναίας
Κλορίδας, ποῦ ἔς τὸν πόλεμο ποτέ της δὲν τ' ἀφίνει·
᾽Όλοι θαρροῦν ὅτι εἶν' αὐτῆ, δὲν σφάλουν, εἶναι κείνη.
Ἄπ' ὅταν κόρη τρυφερὴ μ' ἄλλα κοράσια ἐξοῦσε,
Στολίδια κ' ἔργα γυναικῶν αὐτὴ καταφρονοῦσε.
Τὸ χέρι τὸ ὑπερήφανο ποτέ δὲν εἶχε πιάση
Οὔτε βελόνι, οὔτε κλωστή καὶ ὠρέγετο τὰ δάση,
Ἄγερωχὴ νὰ φαίνεται καὶ ἄγρια ἔς τὴ θεωρία της
Ἐπιθυμοῦσε· καὶ ἄρεσε ἢ ἀγέρωχῃ εὐμορφιά της.
Μικροῦλα ἐτόλμησε σκληρὸ νὰ πιάση χαλινάρι
Καὶ νὰ δαμάσῃ τ' ἄλογο με παιδιاریσια χάρη.
Σπαθὶ καὶ λόγχῃ ἐφουύκτωνε, ἐσκόπευε με βέλη,
Στὴν πάλη καὶ ἔς τὸ τρέξιμο δυνάμωσε τὰ μέλη.
Μὲ τὰ λεοντάρια ἐπάλευε κ' ἐτρόμαζεν ἢ ἀνδρεία
Τοὺς ἀνδραῖς εἰς τὸν πόλεμον, ἔς τὰ δάση τὰ θηρία.
Ἔρχεται τώρα ἢ φοβερὴ ἀπ' τῆς Περσίας τὰ μέρη,
Στοὺς χριστιανοὺς ν' ἀντιταχθῆ με τ' ἀφοβὸ τῆς χέρι,
᾽Όποῦ τοὺς κατατρόμαξε καὶ ἄλλαις φοραῖς ἀκόμα
Βάφοντας με τὸ αἷμα τους καὶ κύματα καὶ χῶμα.
Ἄλλὰ καθὼς ἐσίμωσε ἔς τὴν πεδιάδα κάτω
Κ' ἐξάνοιξε τὴν θλιβερὰν ἐτοιμασίαν θανάτου,
Νὰ ἰδῇ τοὺς νέους τοὺς δυστυχεῖς, νὰ μάθῃ ἐπιθυμαίει
Γιατὶ τοὺς κτεδίκασαν καὶ τ' ἄλογο κεντάει.
Τὰ πλήθη παραμέρισαν· κ' ἐκείνη πλησιάζει,
Τοὺς δύο ἐτοιμοθάνατους με προσοχὴ κυτάζει·
Τὴν κόρη βλέπει σιωπηλῆ, τὸν νέο ποῦ δάκρυα χύνει,
Ἄλλὰ ἔς τὴν ὄψῃ δείχνοντας ὅτι πονεῖ γιὰ κείνη,

Ποῦ ἀκίνητα ἔς τὸν οὐρανὸ τὰ μάτια εἶχε γυρίσει,
 Σὰν νὰ ἔχε ἀκόμη ζωντανὴ τὸν κόσμον παρατήσει.
 Καὶ γιὰ τοὺς δύο ἐλόνεσεν ἡ δοξασμένη κόρη,
 Ἄλλὰ περσότερο γι' αὐτή, ποῦ ἀτρόμακτὴν ἐθώρει·
 Ὅχι τὰ δάκρυα, τὴ σιγὴ λυπήθηκε ἡ καρδιά της.
 Ἐστράφη ἔς ἓνα γέροντα, ποῦ εὐρέθη ἐκεῖ σιμὰ της
 Καὶ «Πέσμου,» τοῦ πε, «ποιοὶ ἔναι αὐτοί; Ποῖο φταῖσμα τους, ἢ ποῖα
 Μοῖρα σκληρὴ τοὺς ἔσυρε σὲ τόση δυστυχία;»
 Αὐτὸς τὰ πάντα σύντομα ἔς τὴν κόρη ἐξιστορίζει,
 Ποῦ ἐθαύμασε γροικῶντας τον καὶ ὅτ' εἶναι ἀθῶοι νομίζει.
 Μὲ δέησαις ἢ μὲ τ' ἄρματα βοήθεια νὰ τοὺς δώσῃ
 Ἀποφασίζει, ἀπ' ἄδικο θάνατο νὰ τοὺς σώσῃ.
 Ταῖς φλόγαις ὅπου ἐσίμωναν κάνει ν' ἀπομακρύνουν
 Κ' εἰς ὅλους δίνει προσταγὴ παράμερα νὰ μείνουν·
 «Ἄς μὴν τολμήσῃ,» λέει, «κάνεις τὸ χέρι νὰ σηκώσῃ,
 Σ' αὐτὴ τὴν ἄσπλαγχνὴ ποινὴν ἐκτέλεσιν νὰ δώσῃ,
 Τὸν βασιλέα σας πρὶν ἰδῶ, καὶ σεῖς μὴ φοβηθῆτε
 Βλάβη γι' αὐτὸ νὰ λάβετε καὶ νὰ τιμωρηθῆτε».
 Ὑπάκουσαν σεβόμενοι ἐκείνοι τ' ὄνομά της,
 Τὴν μεγαλοπρεπέστατη βασιλικὴ θωριά της,
 Κ' ἐνῶ κινάει τὸν βασιλιᾶ νὰ βρῇ νὰ τοῦ μιλήσῃ,
 Αὐτὸς ἐρχότου βιαστικὰ νὰ τὴν συναπαντήσῃ·
 «Εἶμαι ἡ Κλορίδα καὶ ἄγνωστη εἶναι εἰς ἔσέ ἡ θωριά μου,
 Ἄλλ' ἴσως τέλεια ἀγνώριστο δὲν σοῦ ἔναι τ' ὄνομά μου.
 Ἦθέλησα ἔς τὸν κίνδυνον μόνον νὰ μὴ σ' ἀφήσω,
 Γιὰ σὲ καὶ γιὰ τὴν πίστη μας ἦλθα νὰ πολεμήσω.
 Κανένα ἔργον, βασιλιᾶ, νὰ κάμω δὲν ἀρνοῦμαι,
 Τὰ ταπεινὰ δὲν ἀψηφῶ, τ' ἀνδρῖκια δὲν φοβοῦμαι
 Εἰς ἀνοικτὸ στρατόπεδο, ἢ σὲ κλεισμένον τόπον
 Νὰ σὲ δουλεύσω πρόθυμη θέλ' εἶμαι εἰς κάθε τρόπο.»
 Καὶ ὁ βασιλέας· «Ὑπάρχει γῆ ἔς ὅλη τὴν οἰκουμένην
 Ἀπ' τὴν Ἀσία τόσο μακρὰ, τόσο στὸν ἥλιον ξένη,
 Ὅπου νὰ μὴν ἀκούσθησαν τὰ κατορθώματά σου
 Καὶ ἡ φήμη νὰ μὴν ἔφερε τὸ ἀθάνατον ὄνομά σου·
 Πλέον δυνατὸς λογίζομαι μὲ τὸ δικό σου χέρι,
 Παρὰ νὰ εἶχ' ἔλθει ἀνδρεῖος στρατὸς βοήθεια νὰ μοῦ φέρῃ.
 Ἄς ἔλθουν τώρα οἱ Χριστιανοί, ἡ Δύσις ὅλη ἄς φθάσῃ·
 Ποῖο ἔργον θὰ σοῦ ἐμπιστευθῶ ῥωτᾶς, ἕγενναῖο κοράσι;
 Τὸ πλεῖον λαμπρὸ καὶ δύσκολον κ' ἐνδοξὸν καὶ μέγαλον·
 Τὸ σκῆπτρον ὄλου τοῦ στρατοῦ ἔς τὰ χέρια σου θὰ βάλω,

Νόμος θέλ' ἦναι ὁ λόγος σου καὶ σέβας θέλει ἐμπνέει.»
 Ἦ κόρη τὸν εὐχαριστᾷ μ' εὐγένεια καὶ τοῦ λέει·
 «Παράξενον, θὰ σοῦ φανῇ, προτοῦ σὲ ὑπηρετήσω,
 Τὴν ἀμοιβὴ τῶν ἔργων μου τώρα νὰ σοῦ ζητήσω·
 Ἄλλὰ ἐλπίζω, βασιλιᾶ, νὰ μὴν ἀγανακτήσῃς·
 Τοὺς δύο, ποῦ καταδικάσας, ζητῶ νὰ μοῦ χαρίσῃς·
 Ἀμφίβολο καὶ ἀπίθανον, νομίζω τὸ ἔγκλημά τους,
 Μάλιστα ὅλα μαρτυροῦν τὴν ἀθωότητά τους,
 Ὅτι ἐκλεψαν τὸ κόνισμα τὰ πλήθη ἐδῶ πιστεύουν
 Καὶ μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν τὸν ἔνοχον γυρεύουν·
 Ἐγὼ μὲ σᾶς δὲν συμφωνῶ κ' ἔργον ἀσεβείας ἐστάθη,
 Τοῦ μάγου ν' ἀκλουθήσετε ταῖς γνώμαις καὶ τὰ λάθη·
 Δὲν πρέπει μέσα στοὺς ναοὺς ἀληθινῆς θρησκείας
 Τὰ σύμβολα νὰ βρίσκωνται τῆς εἰδωλολατρείας·
 Καὶ θαῦμα τοῦ προφήτη μας νομίζω αὐτὸ ποῦ ἐγένη,
 Μὴν τοῦ ναοῦ τοῦ τοὺς βωμοὺς ξένη λατρεία μολύνῃ·
 Ἄς κάμῃ μὲ τὰ μάγια τοῦ ὄτι εἰμποροῦσιν ὁ Ἰσμενός,
 Νὰ πολεμᾷ μόνον μ' αὐτὰ τ' ἄρματα μαθημένους.
 Ἄλλ' ἐμεῖς μόνον τὸ σπαθὶ ἔς τὸν πόλεμον βαστούμε·
 Αὐτὴ ἢ ἡ τέχνη μας· μ' αὐτὸ πρέπει νὰ πολεμοῦμε.»
 Ἄν καὶ ἡ καρδιὰ τοῦ βασιλιᾶ τί εἶν' ἔλεος δὲν γνωρίζει,
 Τὴ χάρη νὰ τῆς ἀρνηθῆ φρόνιμον δὲν νομίζει·
 «Ἄς λάβουν,» ἀποκρίνεται, «ζωὴ κ' ἐλευθερία·
 Ποῖος εἰμπορεῖ ν' ἀντισταθῆ εἰς τέτοια μεσιτεία;
 Ἦ ὡς εὐσπλαχνος, ἢ ὡς δίκαιος κριτῆς ἀποφασίζω,
 Ἄν ἀθῶοι, πρέπει νὰ σωθοῦν, ἂν φταίσταις τοὺς χαρίζω.»
 Κ' εὐθὺς τοὺς ἐλευθέρωσαν. Ποῖα μοῖρα εὐτυχισμένη
 Τὸν νέον, ποῦ τόσο ὑπόφερεν ἀνέλπιστα προσμένει!
 Νὰ δεῖξῃ τὴν ἀγάπην τοῦ τῆς κόρης ἐδυνήθη
 Καὶ ὅμοιαν ἀγάπην ἐμπνευσεν εἰς τὰ σεμνά της στήθη.
 Ἐνῶ ἦτον ἔτοιμος γι' αὐτὴ ἔς ταῖς φλόγαις ν' ἀπεθάνη,
 Μὲ μιᾶς ἐγένη νυφικὸ τὸ νεκρικὸ στεφάνι.
 Σ' ἓναν καιρὸν ἐπεθύμησε κ' οἱ δύο τὴν γῆν ν' ἀφήσουν,
 Καὶ δὲν ἀπέθαναν μαζῆ, ἀλλὰ μαζῆ θὰ ζήσουν.

„ΠΕΡΙ ΦΥΣΕΩΣ“

(Βιβλ. Α'. Τὸ Προίμιο).

Γεννήτρα τῶν Αἰνειάδωνε, πανάγαθη Ἀφροδίτη,
 Θεράπιο ἀνθρώπων καὶ θεῶν, ποῦ, κάτου ἀπ' τὰ σημάδια
 Ὅσα γλυστροῦν στὸν οὐρανὸ, τὴν ξαρτισμένην ἄρμη
 Ὅς καὶ τὴ γῆ τὴν καρπερὴ ζωογονεῖς, ἀφοῦ ὅλα
 Μὲ σένα καταπιάνονται τῶν ζωντανῶν τὰ γένη
 Κι' ἀναστημένα στὴ ζωὴ θωροῦν τὸ φῶς τοῦ ἡλίου,
 Σένα ξεφεύγουν, ὦ θεά, καὶ τὸ φανέρωμά σου,
 Οἱ ἀνέμοι, ἐσένα τ' οὐρανοῦ τὰ γνέφη καὶ γιὰ σένα
 Βγάζει ἢ τεχνήτρα ἢ γῆ γλυκεῖα λουλούδια, τοῦ πελάγου
 Γελοῦν γιὰ σένα οἱ πλατωσιῆς καὶ φέγγει εἰρηνεμένος
 Μὲ λάμψη διάχυτη ὁ οὐρανός. Τὶ ἀμέσως, σὰν προβάλλει
 Τῆς μέρας τὸ ἀνοιξιᾶτικο τὸ πρόσωπο καὶ οἱ αὔρες
 Τοῦ Ζέφυρου οἱ γεννητικῆς ἐλεύτερες ζωερέψουν,
 Τὰνάερα τὰ πετούμενα τὸν ἐρχομὸ σου πρῶτα
 Καὶ ἐσὲ κηρύχουν, ὦ θεά, γιὰ τὸς συνταράζει
 Ἡ δύναμή σου τὴν καρδιά· καὶ τ' ἄγρια τὰ κοπάδια
 Ἀναπηδοῦν μὲς στὲς βοσκὲς τὲς πρόσχαρες ἀπέκει,
 Καὶ κολυμπῶντας τὰ γοργὰ ποτάμια σκίζουν, κ' ἔτσι
 Ὅλα μὲ πρόθε ἀκολουθοῦν ἐσένα, σκλαβωμένα
 Ἀπὸ τὴ χάρι σου, ὅπου ἐσὺ κινᾷς νὰ τὰ οδηγήσεις
 Ναί, στὰ πελάγη, στὰ βουνὰ, στὰ ὄρμητικὰ ποτάμια,
 Στὰ φυλλωμένα τῶν πουλιῶν τὰ σπύτια καὶ στοὺς κάμπους,
 Τοὺς πράσινους, ἀνάθοντας χαϊδεύτρα ἀγάπη σ' ὅλα
 Τὰ στήθη, ἐσὺ τὰ ζωντανὰ κάνεις νὰ ξανακινῶν
 Μ' ἐπιθυμία τὸ γένος τους, καθένα τὴ φυλὴ του.
 Καὶ, ἀφοῦ ἐσὺ μόνη κυβερνᾷς τὴ φύση τῶν πραγμάτων
 Καὶ δίχως σου στὰ θεϊκὰ τὰ κράτη τῆς ἡμέρας
 Δὲ βγαίνει τίποτα, μηδὲ πρᾶμα τερπνὸ κανένα
 Δὲ γένηται οὐδὲ πρόσχαρο, θέλω ἐγὼ ἐσένα νᾶχω,
 Ἀθάνατη, βοηθήτρα μου στὸ γράψιμο τῶν στίχων,
 Ποῦ τώρα τοῦ Μειμιάδη μας γιὰ τὴν οὐσία τῆς φύσης

Νὰ καταστρώσω προσπαθῶ, τὶ αὐτὸς γιὰ πάντα θέλεις
 Μ' ὅλα τὰ δῶρα σου, θεά, νὰ ξεπερνᾷ τοὺς ἄλλους.

Γι' αὐτὸ κατάπρωτα, ὦ θεά, χάρι ἀναιώνια δῶσε
 Στὰ λόγια μου. Καὶ κάμε ἐσὺ, στὲς θάλασσες καὶ σ' ὄλην
 Τὴ γῆ, τὰ ἔργα τ' ἀγροικὰ τῆς μάχης κορωμένα
 Ν' ἀναπαυτοῦν. Τὶ μόνη ἐσὺ μπορεῖς μ' ἤσυχη εἰρήνη
 Νὰ φχαριστήσεις τοὺς θνητούς. Τὶ ὁ πολεμάρχος ὁ Ἄρης
 Τὰ ἔργα τῆς μάχης κυβερνᾷ· κ' ἐκεῖνος, νικημένος
 Ἀπὸ πληγὲς ἀγιάτρευτες ἀγάπης, ἔχει πέσει
 Συχνὰ στὸν κόρφο σου· καὶ σὲ, μὲ ἀναποδογυρμένον
 Τὸν τορνευτὸ τὸν τράχηλο, κοιτάζοντας, τὸ βλέμμα,
 Ποῦναι γεμάτο ἐπιθυμῆς, ἀγάπης τὸ χορταίνει
 Καὶ χάσκοντας γιὰ ἐσὲ θεά, πλαντάζει· κι' ὅπως εἶναι
 Ἀνάσκελα, ἀπ' τὰ χεῖλη σου κρεμᾷ τὸ ἀνάσασμά του.
 Κ' ἐνῶ λοιπὸν, ὦ ἀθάνατη, μὲς στὸ ἅγιο τὸ κορμί σου
 Κοίτεται ἐκεῖνος, σκύφτοντας ἀπάνωθὲ του, χύσε
 Ἀπὸ τὸ στόμα σου γλυκεῖες ἀθιβολῆς, εἰρήνη
 Ἀτάραχη, ὦ περίφημη, γιὰ τοὺς Ρωμαίους ζητῶντας.
 Τὶ μήτε ἐμεῖς μὲ ἀδιάφορη καρδιὰ δὲν εἰμποροῦμε
 Ν' ἀφοσιωθοῦμε στὸ ἔργο μας σὲ μέρες δυστυχίας
 Γιὰ τὴν πατρίδα μας, μηδὲ σ' ὅμοιους καιροὺς νὰ λείψει
 Ἀπ' τὸ κοινὸ καλὸ ὁ βλαστὸς τοῦ Μείμμου ὁ δοξασμένος.

Καὶ τώρα ἔχε εὐκαιρα τὰ αὐτιά, Μέμμιε, γιὰ μὲ καὶ στάσου
 Γιὰ τὸ σωστὸν τὸ λογισμὸ μακρὰν ἀπὸ φροντίδες·
 Καὶ τοῦτα τὰ χάρισματα ποῦ μ' ἄσκνες μελέτες
 Ἐγὼ γιὰ σένα εἰτοίμασα μὴν τὰ καταφρονέσεις,
 Παραμελῶντας τα προτοῦ τὰ καταλάβει ὁ νοῦς σου.
 Τὶ θένα ἀρχίσω τοῦρανοῦ τὴν ὑψηλὴ τὴ γνώση
 Καὶ τῶν θεῶν νὰ σοῦ ξηγῶ, καὶ τῶν πραγμάτων ὄλων
 Θε νὰ σοῦ δείξω τὲς ἀρχὲς τὲς πρῶτες, ὅθε ἢ φύση
 Ὅλα τα πράματα γεννᾷ, τὰ θρέφει, τὰ πολλαίνει
 Κι' ὅπου καὶ πάλι τὰ διαλυεῖ, σύντα χαλάσουν ἢ ἴδια.
 Κι' αὐτὲς ἐμεῖς, τὸ λόγο τους ξηγῶντας, συνηθοῦμε
 Νὰ τὲς καλοῦμε σώματα γεννητικὰ καὶ ὕλη,
 Καὶ νὰ τὲς ὀνομάζουμε σπέρματα τῶν πραγμάτων,
 Ἡ κι' ὅλας πρῶτα σώματα κρᾶζουμε ἐμεῖς τὲς ἴδιες,
 Γιατὶ ὅλα γέγονται ἀπὸ αὐτὰ τὰ πρῶτα τὰ στοιχεῖα.

Όταν ἡ ἀνθρώπινη ζωὴ νὰ κοίτεται ἐφαινότουν
 Στὴ γῆς ἀκάθαρτα, βαρεῖα θλιμμένη ἀπ' τὴ θρησκεία,
 Πῶδειχνε τὸ κεφάλι της ἀπ' τοῦ οὐρανοῦ τὰ κράτη,
 Μὲ τὴ μορφὴ τὴν τρομερὴ σκιάζοντας τοὺς ἀνθρώπους,
 Ἐτόλμησε ἕνας Ἕλληνας νὰ ἀνασηκώσῃ πρῶτος
 Ἐνάντια της τὰ μάτια του καὶ νὰ τῆς ἀντιστέκει·
 Κ' ἐκείνον μήτε τῶν θεῶν ἢ φήμη, μήτε οἱ βρόντοι
 Τῶν οὐρανῶν οἱ τρομεροί, μηδὲ τὰ ἀστροπελέκια
 Δὲν τὸν ἐτρόμαξαν· ἀλλὰ περσότερο ἐρεθίζαν
 Τὴν ἀντρεωμένη του ψυχὴ· κ' ἐπόθησε αὐτὸς πρῶτος
 Τῆς φύσης τὰ στενόχωρα θυρόφυλλα νὰ σπάσῃ·
 Κ' ἐνίκησε ἔτσι ἡ ζωντανὴ δύναμη τῆς ψυχῆς του,
 Κ' ἐβγήκε πέρα ἀπ' τὰ τειχιά τὰ φλογερὰ τοῦ κόσμου,
 Καὶ μὲ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ νοῦ διάβηκε τ' ἄπειρο ὄλο,
 Ὅθε ξανᾶρθε νικητῆς γιὰ νὰ μᾶς πεῖ τί ἠμπόρειε
 Νὰ γένει. καὶ τὸ ἀδύνατο· καὶ τέλος μὲ τί νόμους
 Κάθε πραγμάτου οἱ δύνამες περιορισμένες εἶναι,
 Καὶ πῶς σὲ τέρμονες βαθεῖα μπηγμένους σταματαίνουν·
 Καὶ ἔτσι ἡ θρησκεία, χάμου στὴ γῆ ριγμένη, μὲ τὰ πόδια
 Πατιέται καὶ στὸν οὐρανὸ μᾶς ἀνεβάζει ἢ νίκη.
 Μὰ ὡστόσο τώρα σκιάζομαι μήπως ἐσὺ ὑποθέσεις
 Πῶς ἔρχεσαι σὲ ἀνεύλαθα στοιχεῖα φιλοσοφίας
 Καὶ πῶς στὸ δρόμο τοῦ κακοῦ πατεῖς· μὰ τὸ ἐναντίο
 Ἔργα συχνὰ παράνομα καὶ ἀνεύλαθα στὸν κόσμο
 Ἄπ' τὴ θρησκεία γεννήθηκαν. — Ἔτσι μὲς τὴν Αὐλίδα
 Τῶν Δαναῶν οἱ πρόδουλοι, τῶν διαλεχτῶν ἀνθρώπων
 Οἱ πρῶτοι, τῆς Τριοδίτισσας παρθένας τὸ ἀγιαστήρι
 Μὲ τὸ αἷμα τῆς Ἰφιάνασσας ἀκάθαρτα ἐμολέψαν.
 Ἐκείνη, ἅμα τῆς χύθηκε κι' ἀπὸ τὰ δυὸ τὰ μέρη
 Στὰ μάγουλα τὸ γιάδεμα ποῦ τὲς παρθενικῆς της
 Πλεξοῦδες ἐπερίπλεκε κ' εἶδε νὰ στέκει ὁ κύρις
 Μπρὸς στοὺς βωμοὺς περίλυπος καὶ δίπλα του νὰ κρύβουν
 Οἱ ἱερούργοι τὴ μάχαιρα, κι' ἅμα εἶδε τοὺς πολῖτες
 Νὰ κλαῖν θωρῶντας τὴν, βουδῆ, παρμένη ἀπὸ τὸ φόβο,
 Ἔπεσε μὲ τὰ γόνατα στὴ γῆ· κι' αὐτὴν τὴν ὥρα
 Καθόλου δὲν τῆς ἄξιζε ποῦ πρώτη αὐτὴ εἶχε δώσει,
 Ἡ δύστυχη στὸ βασιληᾶ τῶνομα τοῦ πατέρα,

Τὶ τότε τὴν ἐσήκωσαν ἀντρίκια χέρια ξάφνου
 Καὶ στοὺς βωμοὺς τρεμάμενην τὴν ὀδηγήσαν, ὄχι
 Γιὰ νὰ γυρίσῃ ἀπ' τὰ λαμπρὰ τραγοῦδια τοῦ Ὑμεναίου
 Συντροφιασμένη, νύφη, ἀφοῦ τὰ ἐπίσημα συνήθεια
 Τῆς ἱερουργίας ἐτέλειωναν, μὰ γιὰ νὰ πέσει ἡ ἀθῶα
 Παρθένα θῦμα λυπηρὸ, στοῦ γάμου της τὴν ὥρα.
 Ἄπ' τὸν πατέρα λυπηρὰ σφαγμένη, κ' ἔτσι ὁ στόλος
 Εὐτυχισμένο μίσημα καὶ βολικὸ νὰ λάβει.
 Νὰ συμβουλέψῃ ἠμπόρεσε τόσα κακὰ ἡ θρησκεία!

Μετάφραση Κ. ΘΕΟΤΟΚΗ

Ο ΞΕΡΟΚΕΦΑΛΟΣ

Ἦτανε μιὰ φορὰ ἕνας βλάκας. Γιὰ πολλὴν καιρὸ αὐτὸς ἐξοῦσε
 εὐτυχισμένος καὶ φαριστημένος, ὡς ποῦ μιὰν ἡμέρα ἦρθε στ' αὐ-
 τιά του ὁ λόγος πῶς ὁ κόσμος τὸν ἐπαιρνε γιὰ ἀνόητο καὶ ἀνέμναλον
 ἀνθρώπο.

Τότες ὁ ξεροκέφαλος λυπήθηκε κατάκαρδα καὶ στὴ συντριβὴ
 του ἄρχισε νὰ στοχάζεται μὲ τί τρόπο θὰ μπορούσε νὰ σιγάσῃ τὰ
 στόματα ποῦ τὸν κακελογοῦσαν.

Σάφνου μιὰ ἰδέα ἐφώτισε τὸ ἄδειο του τὸ κεφάλι· καὶ χωρὶς
 χάσομέρια τὴν ἔβαλε ἀμέσως σὲ πράξη. Ἐβγήκε στὸ δρόμο καὶ
 ἀντάμωσε ἕνα γνώριμό του, ποῦ τοῦ μίλησε ἐγκωμιαστικὰ γιὰ κά-
 ποιον ξακουστὸ ζωγράφο.

«Σὲ παρακαλῶ» τοῦ ἀπάντησε ὁ ξεροκέφαλος· «ὁ ζωγράφος αὐ-
 τὸς ἀπὸ καιρὸ ἔχασε κάθε ὑπόληψη! Δὲν τὸ ξέρεις; Ἄ! αὐτὸ δὲν
 τὸ πρόσμενα ἀπὸ σέ. Ἔμεινες πίσω στὴ μόρφωση!»

Ὁ γνώριμος φοβήθηκε κ' ἔδωκε ἀμέσως δίκην στὸν ξεροκέφαλο.
 «Σήμερα ἐδιάβασα ἕνα λαμπρὸ βιβλίον» εἶπε τοῦ ξεροκέφαλου
 ἕνας ἄλλος γνώριμος.

«Σὲ παρακαλῶ» τοῦ παρατήρησε· «δὲν κοκκινίζεις; Τὸ βιβλίον
 αὐτὸ δὲν ἀξίζει μισόβολο· δὲν εἶναι παρὰ χαρτὶ μουντζουρωμένο.
 Δὲν τὸ ξέρεις; Ἄ! ἔμεινες πίσω στὴ μόρφωση.»

Ὡς καὶ αὐτὸς ὁ γνώριμος φοβήθηκε καὶ ἐσυμφώνησε μὲ τὸν
 ξεροκέφαλο.

«Ἕνας λαμπρὸς ἀνθρώπος εἶναι ὁ φίλος μου ὁ Α» εἶπε τοῦ ξε-
 ροκέφαλου ἕνας τρίτος γνώριμος· «ἀνθρώπος μὲ ἀληθινὴ εὐγένεια
 ψυχῆς.»

«Παρακαλῶ» τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ ξεροκέφαλος· «ὁ Α εἶναι ἕνας

γνωστὸς κατρεγάρης ποῦ ἐλήστεψε ὄλο του τὸ συγγενολόγι. Ἄληθινὰ ἔχεις μείνει πολὺ ὀπίσω στὴ μόρφωση.»

Ὡς καὶ αὐτὸς ὁ τρίτος γνώριμος ἔδωκε δίκη τοῦ ξεροκέφαλου. Καὶ ἐγύρισε τὲς πλάτες τοῦ φίλου του. — *Κι' ὅποιοι κι' ὄ, τι ἐπαινοῦσε καεῖς μπροστὰ στὸν ξεροκέφαλο, αὐτὸς ἀπαντοῦσε πάντα μὲ τὰ ἴδια λόγια. Τὸ πολὺ ἐπρόσθετε κάπου κάπου, σὲ ὕφος ἀνθρώπου ποῦ κατακρίνει: «Δοιπὸν ἀκόμα δίνετε πίστη σὲ αὐθεντίες.»*

«Κακός, παθιασμένος ἀνθρώπος» ἔλεγαν τώρα γιὰ τὸν ξεροκέφαλο οἱ γνώριμοί του. «μὰ τί μυαλό!» «Καὶ τί ἐτοιμόλογος!» ἐπρόσθετε κάπο οὗς ἄλλος: «ἀληθινὰ ἔχει ἐξυπνάδα!»

Τὸ τέλος ἦταν ποῦ κάποια ἐφημερίδα ἐμπιστευτήκη τοῦ ξεροκέφαλου τὴν κριτικὴ τοῦ φύλλου. Καὶ τότες ἄρχισε ὁ ξεροκέφαλος νὰ κατακρίνει ὄλου, καὶ ὄλα στὸν παλαιὸ γνωστὸν τρόπο μὲ τὰ στερεότυπα λόγια.

Καὶ τώρα ὁ χαλαστής ἀπὸ τὲς παλαιῆς αὐθεντίες εἶναι ὁ ἴδιος μία αὐθεντία καὶ ἡ νεολαία τὸν προσκυνάει καὶ τὸν φοβᾶται.

Καὶ τί θὰ μπορούσαν νὰ κάμουν οἱ δυστυχησμένοι οἱ νέοι;

Προσκύνημα, γιὰ νὰ ποῦμε, χμ! τὴν ἀλήθεια, δὲν ἀρμόζει πλιά, μὰ ἄς δοκιμάσει ἕνας νὰ μὴν προσκυνήσει· ἀμέσως θ' ἀκούσει πῶς ἔμεινε πίσω στὴ μόρφωση.

Πόσο καλὰ βρίσκεται ἕνας ξεροκέφαλος ἀνάμεσα σὲ δειλοὺς.

Ἀπὸ τὰ πεζὰ τραγούδια τοῦ IBAN TOY PFKENIEΦ

1915

Βάφει τὴ μάγκα γῆ ποτάμι τὸ αἶμα

Καὶ ἀπὸ ἄκρη σ' ἄκρη τοῦ Ἄρη ἡ ὄρη μανίζει

Καίονται οἱ στεριές, ἡ θάλασσα καπνίζει

Καὶ βασιλεύει ὁ φόρος καὶ τὸ ψέμα.

Τοῦ Τέστορα ρηγάρχη τὸ ἄγριο βλέμμα

Πάνου στὰ ἐρείπια ἀκόμητο βιγγλίζει

Καὶ λάβρα πιθυμιά τὸν κατακλύζει:

Τῆς Οἰκουμένης λαχταρᾷ τὸ στέμμα.

Ἢ θέλησή του προσταγὴ καὶ νόμος! —

Κι' ἄχ! τὸ λαὸ μου ξευτελίζει ὁ τρόμος.

Τὴν καταφρόνια δὲν ψηφᾷ τοῦ κόσμου

Πολέμου μόνο ἄς μὴν ἀκοῦσι σάλο.

Κ' εἶναι τόσο βαρὺς γι' αὐτὸ ὁ καημὸς μου,

Ποῦ πλιά τραγοῦδι δὲν μπορῶ νὰ ψάλω

Κ ΦΕΤΟΚΗΣ